СПРАВКА
ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НАПРОЕКТ НА НАРЕДБА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „КОЗМЕТИЧНИ УСЛУГИ“

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**ГАО ЕООД (електронна поща)**	1. Като практикуващ козметик с дългогодишен опит в работа с апаратура, клиенти и обучение на специалисти, изразявам следното становище относно проекта на новия Държавен образователен стандарт (ДОС) за професия „Козметик": Неравнопоставен достъп до IV степен Проектът предвижда IV степен да се предлага само от един частен колеж за цялата страна. Това създава монопол и ограничен достъп за практикуващи. Препоръка: Възможност за акредитация и на други лицензираните центрове и държавни училища при наличие на база и преподаватели.	Не се приема	Държавният образователен стандарт определя съдържанието и изискванията към квалификацията, но не може и не следва да определя или да изменя режима за утвърждаване на професионални колежи, в които се осъществява обучение за четвърта степен на професионална квалификация. Всяка институция, която изпълни изискванията на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) относно материалната база, оборудването и преподавателските кадри, може да бъде регистрирана като професионален колеж и да предлага обучение за IV СПК. Съгласно ЗПОО (чл. 19, ал. 3) професионалните гимназии също могат да осъществяват и професионално обучение с придобиване на четвърта степен на професионална квалификация въз основа на заповед на министъра на образованието и науката, ако отговарят на условията, определени с държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията.

		2. Степени на квалификация и апаратна компетентност Степен | Компетенции | Апаратна работа / допустими уреди II – Козметик | Базови козметични процедури, поддържане на кожата, хигиена | Дарсонвал (високочестотни токове с ниска мощност), ултразвук до 1 MHz, вакуум, LED 415–660 nm, пароозонатор, йонофореза / галваника с готови програми III – Козметик – специалист | Диагностика на кожата, индивидуални програми за грижа, комбинация апаратни + мануални процедури | Микротокове, галваника/електропорация, кислородна мезотерапия, LED + близка IR (до 850 nm, ≤60 mW/cm²), ултразвук до 3 MHz, вакуумно-лифтинг IV – Естетичен / медицински козметик | Работа с високотехнологични уреди, фотобиостимулация, оценка на противопоказания | Инфрачервени (700–900 nm, ≤120 mW/cm²), нискоенергиен лазер за биостимулация (≤500 mW, 630–850 nm), RF с контролирана температура, HIFU (козметичен режим) Бележка: Радиочестотни апарати и други високочестотни токове с термичен ефект се използват само от III или IV степен, при съответно обучение. 3. LED и инфрачервена терапия II степен: LED 415–660 nm, безопасен фотобиостимулиращ ефект (стимулиране на колаген, микроциркулация, намаляване на възпаление). III степен: Комбинирани LED и нискоинтензивна IR до 850 nm, ≤60 mW/cm². IV степен: Инфрачервени и лазери за фотобиомодулация до 900 nm, контролирана мощност, без термичен или аблативен ефект. 4. Лазери и IPL Козметични: нискоенергийни, фотобиостимулиращи, LED/LLLT или диодни лазери ≤500 mW, 630–850 nm, повърхностна стимулация. Медицински: фототермични или аблативни лазери, IPL с висока мощност (над 500 mW), предназначени за епилация, съдова терапия, дермално ремоделиране – само медицински лица. Регулация: ЕС: Регламент 1223/2009 (козметични продукти); ЕС: Регламент 2017/745 (медицински изделия); Наредба № 1/2017 на МЗ. 5. Дарсонвал и високочестотни токове II степен: разрешена дарсонвализация и високочестотни токове с ниска мощност, само за повърхностна обработка.	Не се приема	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема предложението за описание на подробни технически спецификации на уреди, параметри на работа или медицински характеристики. Детайлни технически параметри на апарати, мощности, спектри, честоти и др. не са предмет на ДОС, а се регулират от специализираното законодателство в областта на здравеопазването, включително Регламент (ЕС) 2017/745, Регламент (ЕС) 1223/2009 и Наредба №1/2017 на МЗ. Съдържанието на единиците резултати от учене, нивата на апаратна компетентност и разграничаването между козметични и медицински дейности са съобразени и съгласувани с министерството на здравеопазването, за да се гарантира безопасност на потребителите. В проектът на наредба е заложена достатъчна степен на яснота относно допустимите компетентности при работа с апаратна козметика на II, III и IV степен на професионална квалификация, без да се навлиза в технически спецификации, които са извън предметния обхват на

		III–IV степен: допустими високочестотни апарати с термичен ефект, при спазване на безопасност и обучение. 6. Обучение и безопасност Всички степени трябва да включват програми за безопасност при работа с електроуреди, лазери и IPL] Познаване на противопоказания и предпазни мерки е задължително] 7. Законодателна и нормативна рамка Регламент (ЕС) № 1223/2009 – дефиниция за козметичен продукт Регламент (ЕС) № 2017/745 – медицински изделия Наредба № 1/2017 на МЗ – медицински процедури с лазер и IPL ISO 60825-1:2014 – безопасност на лазерите 8. Обосновка и обществен интерес Уточненията са необходими за защита на потребителите и избягване на правни проблеми за салоните. Ясното разграничение между козметични и медицински апарати гарантира безопасност и стандартизация. Заключение и препоръки Да се гарантира равен достъп до IV степен; Ясно разграничение между козметични и медицински апарати (особено лазери и IPL); Конкретика в параметрите на LED, IR, лазери, IPL и високочестотни токове; Включване на практика и реални компетенции във всички степени, с безопасност на първо място; Въвеждане на програми за безопасност и обучение по противопоказания във всички степени.		стандарта и се регламентират от европейските регламенти. Не се приема препоръката за „Включване на практика и реални компетенции във всички степени, с безопасност на първо място“. Според чл. 13д от ЗПОО въз основа на утвърдения ДОС по професията се разработват учебните програми за професионално обучение. Това означава, че учебните програми са инструментът, чрез който се конкретизира съдържанието по теория и практика на професията, включително придобиване на професионални компетентности за безопасност, противопоказания и други ключови елементи. По тази причина учебните програми следва да се разработват и утвърждават след приемането на наредбата, за да отразяват новите изисквания и стандарти, определени в нея
2.	**Център „Пепе“ (електронна поща)**	1. Бележки от Диана Алиева Предложение/допълнение към придобиване на четвърта професионална степен работа с трайни методи да обезкосмяване с високотехнологична козметична апаратура. Вместо да се придобива в четвърта степен, да се придобива във втора степен. На свободния пазар се продават високотехнологични апарати за трайна епилация в домашни условия, така всеки клиент има достъп да такива.	Не се приема	Наличието на уреди за домашна епилация на пазара не може да служи като аргумент за понижаване на професионалната квалификация, тъй като домашните устройства са технологично ограничени, предназначени за непрофесионална употреба и не изискват специализирани знания. Съгласно изложените от министерството на

				здравеопазването регулаторни изисквания (Регламент 2017/745, Наредба №1/2017 и дефинираните граници между козметична и медицинска дейност), процедурите с диоден лазер и IPL са термична и високоенергийна технология с по-висок рисков профил и изисква стриктно определени параметри на импулса и попадат изцяло в компетентностите на IV степен на професионална квалификация. II и III степен на професионална квалификация са предназначени за работа само с нискоенергийна, повърхностна и нефототермична апаратура и не включват необходимите знания по противопоказания, фототипове, кожни реакции и управление на усложнения. Втора степен на професионална квалификация е предназначена за базови козметични процедури. Добавянето на „трайна епилация“ на това ниво би позволило на лица без задълбочени познания по фототипология и дерматология да извършват потенциално опасни процедури, което подкопава общественото доверие към професията и към стандарта за безопасност.
		Антицелулитните и дрениращи масажи и техники с високотехнологична апаратура да преминат в IV СПК. Мотива за това е познаване на здравния статус и опитност на козметика обучен в IV СПК	Не се приема	Антицелулитните и дрениращите техники са неинвазивни, с нисък до умерен риск. Те не изискват разширените технологични и аналитични компетентности, характерни за IV степен на

				професионална квалификация, а преместването им би ограничило неоправдано професионалната практика на по-ниските степени.
		2. Бележки от Елица Симидчиева Предложение/допълнение към придобиване на четвърта проф. степен – работа с трайни методи за обезкосмяване и високотехнологична апаратура. Вместо да се придобива в четвърта степен, да се придобива във втора или трета степен. В динамично развиващият се свят и технологии, на свободният пазар се продават високотехнологични апарати за трайна епилация у дома, така всеки краен клиент има достъп да такава апаратура и може да извърши трайна епилация у дома. Според мен трябва да се обърне внимание на тази част от наредбата.	Не се приема	Наличието на уреди за домашна епилация на пазара не може да служи като аргумент за понижаване на професионалната квалификация, тъй като домашните устройства са технологично ограничени, предназначени за непрофесионална употреба и не изискват специализирани знания. Съгласно изложените от министерството на здравеопазването регулаторни изисквания (Регламент 2017/745, Наредба №1/2017 и дефинираните граници между козметична и медицинска дейност), процедурите с диоден лазер и IPL са термична и високоенергийна технология с по-висок рисков профил и изисква стриктно определени параметри на импулса и попадат изцяло в компетентностите на IV степен на професионална квалификация. Домашните уреди са с ниска мощност (<10 J/cm²) и попадат в категория „козметичен уред за лична употреба“, а не в професионален клас. Професионалната апаратура за „трайно обезкосмяване“ има висока енергийна плътност (до 40–60 J/cm²), работа с фототипове,

				охладителни системи и нужда от специално обучение. Втора степен на професионална квалификация е предназначена за базови козметични процедури. Добавянето на „трайна епилация“ на това ниво би позволило на лица без задълбочени познания по фототипология и дерматология да извършват потенциално опасни процедури, което подкопава общественото доверие към професията и към стандарта за безопасност.
3.	**ПГТМД, гр. Варна (електронна поща)**	1. Да се коригира текста: Извършва нетрайни методи на обезкосмяване /~~депилация,~~ кола маска, конец и др./ като се премахне „депилация“ Депилацията е нетраен метод за премахване на нежелано окосмяване, но той не намира практическо приложение в козметичния салон, а по-често се прилага в домашни условия. В козметичното студио се предлагат епилационни техники с по-дълготраен ефект.	Не се приема	Терминът „депилация“ е коректен и обозначава именно нетрайни методи за премахване на окосмяване, които са част от стандартната козметична практика. Депилацията се извършва в козметични салони (включително с восък, захарни пасти и др.) и е базова компетентност за II СПК. Терминът не следва да се премахва, тъй като обхваща установени професионални техники и е в съответствие с определението за козметична дейност
		2. Прилага процедури за мигли и вежди: боядисване на мигли и вежди, базови техники за поставяне на мигли, оформяне на вежди, ламиниране на мигли и вежди, спазвайки протоколите за работа с различните ламиниращи системи, лепила и ремувъри в миглостилистиката спрямо типа, възрастта и характерните особености и нужди на клиента. Тук не става ясно думата „типа“ за какво се отнася	Приема се	

		3. Да се коригира текста - Извършва козметичен класически и ~~релаксиращ~~ масаж на цяло тяло, анализ на формата на тяло, масаж за моделиране на тяло. Извършва козметични/класически масажи на гръб, масаж на гръб, ръце, крака, яка и на цяло тяло. Да се промени на: Извършва козметичен и класически масаж на цяло тяло, гръб, ръце, крака, яка, масаж за моделиране на тяло. Извършва анализ на формата на тяло. Мотиви: Козметичният масаж е и релаксиращ, включва нежни и релаксиращи движения. Тези две изречения могат да се обединят.	Приема се	
		4. Да се коригира текста: Съобразява се с ~~климатичните условия~~ и специфичните особености и навици на клиента. Препоръчва подходящата професионална програма за кожата на лицето и тялото, както и препоръчва подходящи продукти за домашна грижа за лице и тяло. Самостоятелно изготвя досие на клиента. Съобразява избора на процедура спрямо досието на клиента, ~~климатичните условия~~, специфичните особености и навици на клиента. Да се промени на: Съобразява се с външните фактори и специфичните особености и навици на клиента. Препоръчва подходящата козметична програма за кожата на лицето и тялото, както и препоръчва подходящи продукти за домашна грижа за лице и тяло. Мотиви: Понятието „климатични условия“ е характерено и се използва предимно в учебната дисциплина география и икономика. В козметиката е по-подходящо да се използва понятието „външни фактори“. Това понятие има по-широк обхват, тъй като включва в себе си, не само климатичните условия, но и условията на околната среда, които също имат отношение към състоянието на кожата.	Приема се	

		5. Да се коригира текста: Извършва ~~нетрайни~~ и химични пилинги, класически масаж на тяло и антицелулитни процедури. Да се промени на: Извършва различни видове пилинги- механични, ензимни, химични пилинги, класически масаж на тяло и антицелулитни процедури. Мотиви: Понятието“ различни видове пилинги“ включва класификацията на пилингите по състав, механизъм на действие, дълбочина. Дава по-широк обхват.	Не се приема	Проектът е редактиран след съгласуване с министерството на здравеопазването и в него е включен само повърхностен химичен пилинг, като козметична процедура с неинвазивен, повърхностен и временно въздействащ характер, която се прилага върху здрава кожа (само върху слой епидермис) и кожни придатъци, с хигиенна, декоративна и естетична цел.
		6. Да се коригира текста: Работата изисква съчетание на естетически и основни ~~биологични~~ познания, постоянна информираност за новите тенденции и иновации в козметиката, както и умения за работа с разширена гама козметична апаратура и високотехнологични козметични продукти. Да се промени на: Работата изисква съчетание на естетически и основни анатомични и физиологични познания за кожата, постоянна информираност за новите тенденции и иновации в козметиката, както и умения за работа с разширена гама козметична апаратура и високотехнологични козметични продукти. Мотиви: Понятието „биологични“ и по-общо понятие използвано най-вече в учебната дисциплина биология и здравно образование, докато козметиката специалистът насочва вниманието си предимно върху кожата, нейната анатомия и физиология	Не се приема	Предложението е относимо към включване в проекта на задълбочени познания по анатомия, физиология и дерматология или работа с медицински апарати и изискват контрол от лекар, което не е в обхвата на козметичните процедури.

		7. Да се коригира текста: В ЕРУ 4: Правила за провеждане на базови козметични процедури. ~~Хигиена и санитарна~~ подготовка на работното място и клиента **Да се промени на:** Правила за провеждане на базови козметични процедури. Санитарно-хигиенна подготовка на работното място и клиента **Мотиви:** Понятието „санитарно-хигиенна подготовка“ е понятие, което се среща в различни нормативни документи и това е утвърдено словосъчетание в професионалните козметични среди. Навсякъде където, се използва това понятие!!! **Да се коригира текста: РУ 4.2:** Подготвя работното място според хигиенните и санитарни изисквания **Да се промени на:** Подготвя работното място според санитарно-хигиенните изисквания	Не се приема	Термините „санитарни условия/изисквания“, „санитарна обработка“, „санитарни стандарти“ и др. се заменят със „здравните изисквания“, след съгласуване с министерството на здравеопазването. Терминът „санитарно-хигиенна“ не се ползва в нормативните актове на МЗ, НСИОП и други институции за държавен здравен контрол.
		9. Да се коригира текста: РУ 4.3: Спазва правила за личен такт и комуникация Подготвя клиента с внимание към комфорт, безопасност и етика **Да се промени на:** Спазва правила за дискретност и коректност в общуването и комуникация Подготвя клиента с грижа за неговия комфорт, безопасност и етика **Мотиви:** Термините „дискретност“ и „коректност“ подчертават конкретно етичното поведение и това ги прави измерими и обективни понятия, които намират приложение в козметичната практика, докато „личен такт“ е много общо понятие и не се конкретизира определено поведение.	Приема се	
		10. Да се коригира текста: В РУ 5.1: Разграничава типове, фототипове и състояния на кожата. Определя типа и фототипа на кожата Извършва самостоятелни анализ и оценка на вида, фототипа и състоянието на кожата на лицето **Мотиви:** Да се уточни кое от двете понятия да се използва- „тип“ или „вид“.	Приема се	
		11. Да се коригира текста: В РУ 6.4: Изпълнява козметичен класически масаж на тяло	Приема се	

		Извършва масаж на гръб, яка, длани, ходила и цяло тяло с подходящ ритъм Самостоятелно изпълнява козметичен масаж на тяло, гръб, длани и стъпала, съобразен с индивидуалната форма и нужди на клиента **Да се промени на:** Изпълнява козметичен /класически масаж на тяло Извършва масаж на гръб, яка, ръце, крака и цяло тяло с подходящ ритъм **Мотиви:** Да се постави „/“ за разграничаване на масажите Думата „длани“ да се замени поне с думата „ръце“, тъй като масажът обхваща горния крайник със следните части: мишница, предмишница и ръка, не само дланта, която е част от ръката. Да се уточнят понятията „длани“ и „стъпала“.		
		Да се коригира текста: В ЕРУ 7: Описва методите и принципите на депилация и оформяне **Да се промени на:** Описва методите и принципите на епилация и оформяне **Мотиви:** Депилацията е процес на отстраняване **само на видимата** част на косъма, която се намира над повърхността на кожата. При епилацията се отстранява **целия косъм заедно с** фоликула	Не се приема	ЕРУ 7 включва само нетрайни методи за премахване на окосмяване, които са част от базовите компетентности на козметика на II СПК. Правилният термин за тези техники е „депилация“, тъй като той обхваща стандартните професионални методи.“
		12. Да се коригира текста: В ЕРУ 8.4: Извършва безопасно и ефективно ламиниране или повдигане на мигли/вежди при съобразяване с биологичната структура на космите, химичните реакции, протоколите и индивидуалните характеристики на клиента **Да се промени на:** Извършва безопасно и ефективно ламиниране или повдигане на мигли/вежди при съобразяване с анатомична структура на космите, химичните реакции, протоколите и индивидуалните характеристики на клиента **Мотиви:** Понятието „биологична структура“ е по-правилно да се замени с „анатомична структура“, тъй като това понятие описва конкретно строежа и съставните части на косъма и се в козметологията когато става въпрос за професионална грижа.	Приема се	

		13. Да се коригира текста: В ЕРУ 9.3: Разяснява ефекта на процедурите на разбираем език Обяснява въздействието от загряване на охлаждане върху кожата Да се промени на: Обяснява въздействието от загряване и охлаждане върху кожата Мотиви: Правописна грешка.	Приема се	
4.	**Център за професионално обучение „Релакс“, гр. Сливен (електронна поща)**	1. След описанието на дейностите по различните степени по професиите, да се добави изречението: „Придобилите степен на професионална квалификация по професията имат възможност за професионална реализация, отговаряща на изискванията за заемане на длъжност или самостоятелна практика, съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България, европейски, национални и международни стандарти.“	Не се приема	Съдържанието на държавните образователни стандарти е регламентирано в чл. 13а от ЗПОО. Добавянето на изречение като „Придобилите степен на професионална квалификация имат възможност за професионална реализация…“ би се интерпретирало като гаранция за трудова заетост или самостоятелна практика, което не е предмет на тази наредба. Съгласно чл. 50, ал. 2, т. 6 от ЗПОО, НАПОО публикува на интернет страницата си информация за длъжностите по НКПД, които могат да се заемат с придобитата професионална квалификация, с цел осигуряване на прозрачност и актуалност на данните за професионалната реализация.
		2. В частта описание на професията е описано, че козметикът с 2-ра степен на професионална квалификация извършва класически масаж на тяло. Така описана дейността дава възможност за обучение за придобиване на квалификация по част от професия „Масажист“, с ниво по НКР и ЕКР – 3, което НЕ съответства на НКПД за заемане или упражняване на професията „Масажист“. Видно в код по НКПД за професията „Масажист“ изискванията са завършено средно образование и 3-та степен на професионална квалификация /или част от нея/ – петата цифра от кода - 3.	Не се приема	Козметичният масаж е част от професионалните компетентности на козметика, тъй като е ориентиран към естетичното и повърхностно въздействие върху кожата и тъканите (на лице и тяло). Той не попада в професионалното поле на масажиста, чието обучение и дейност са свързани с извършване на мануални техники за отпускане на мускулатурата и общо

		5169-3009 - Масажист За да има съответствие и кореспонденция с НКПД и с описанието на дейностите при изготвяне на СППОО / 2024 г./ е редно изреченията от описанието в ДОС на професията „Козметични услуги“ в частта на 2-ра СПК: Извършва козметичен класически и релаксиращ масаж на цяло тяло, анализ на формата на тяло, масаж за моделиране на тяло. Извършва козметични/класически масажи на гръб, ръце, крака, яка и на цяло тяло. да се премахнат и изместят в описанието на 3-та степен. Същата корекция важи и в знания, умения и компетентности в РУ 6.4, което налага изместването им в РУ-13.4 /РУ в 3-та СПК/.		въздействие върху тялото, с цел релаксация, общо-укрепващ ефект и намаляване на мускулно напрежение.
		РУ 5.8 – Поставя обеци не съответства на изискванията на НКПД, при която е видно, че лицето извършващо тази услуга /упражняващо дейност/ трябва да притежава средно образование и 3-та СПК /или част от нея/. Код по НКПД 5142 – 3008 Пиърсър Това налага това РУ 5.8 да бъде преместено в 3-та СПК, включително и като описание. Дейността по пробиване на уши и други, с цел поставяне на обеци и накити по човешко тяло се извършва от Пиърсъри и изисква задълбочени познания, включително и медицински.	Не се приема	Поставянето на обеци е установена и разрешена практика в козметичните салони. Дейността е с комплексен характер, извършва се при изменящи се условия и е в съответствие с изискванията на чл. 8а, ал. 2, т. 2 от ЗПОО.
		3. Преименуван на ЕРУ 10 от Прилагане на декоративна козметика в Прилагане на декоративна козметика /професионален грим/ Мотиви: Всички РУ в ЕРУ 10 са съсредоточени в знания, умения и компетентности свързани с прилагането на декоративни козметични продукти на лице, присъщи за професията „Гримьор“. С добавянето на думите /професионален грим/ ще се конкретизира съдържанието на РУ-тата в него от една страна и ще се изпълнят изискванията на ЗПОО за обучение по част от професия с наименование на курс: „Гримьор“. Същата е с наличен код по НКПД - 5142 – 2001 Гримьор , отговаряща напълно на изискванията в частта на 2-рата СПК.	Приема се	

		4. Преименуване на ЕРУ 14 от Извършване на микропигментация – ръчно и апаратно в Извършване на микропигментация /перманентен грим/ – ръчно и апаратно	Не се приема	Терминът „микропигментация“ е професионално точният и общоприет термин за процедурата, който обхваща както ръчните, така и апаратните техники. Добавянето на „перманентен грим“ стеснява обхвата и създава риск от смесване с търговски наименования и различни практики.
		5. В частта; изисквания към преподавателите да се добави текста от ДОС по професията „Маникюр, педикюр и ноктопластика“: По учебна и производствена практика на професията от предмети на специфичната професионална подготовка могат да преподават и лица, придобили Майсторско свидетелство (за занаятчийски професии, придобити и действащи като такива до 2012 г.) по реда на Закона за занаятите, и доказан професионален опит не по-малко от 5 години по професията Мотиви: До 2012 г. професиите от направление „Фризьорски и козметични услуги“ бяха в Списъка със занаятчийските професии и много козметици, гримьори, масажисти и др. са с Майсторски свидетелства. След отпадането им, тези лица останаха да работят с такъв документ и никоя институция не приравни майсторското свидетелство към степен на професионална квалификация. Същите лица са с над 20 годишен професионален опит и не бива да бъде пренебрегнат.	Приема се частично	Направена е редакция съобразена с чл. 213, ал. 8 и ал. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование, който регламентира условията за заемане учителска длъжност.
		6. ЕРУ 11 трябва да се допълни! Видно ЕРУ 10 на ДОС Фризьорство и ЕРУ 9 на ДОС по професията Маникюр, педикюр и ноктопластика, обхващат всичко изискуемо и в съответствие със ЗПОО - чл. 28 (б), ал. 1 – Комуникация, чужд език и ИКТ и цялото това съдържание трябва да е еднакво и за трите професии. Настоящото ЕРУ трябва да е еднакво и за 3-те професии – Фризьорство, Козметични услуги и Маникюр, педикюр и ноктопластика.	Не се приема	Чл. 28б, ал. 1 от ЗПОО, регламентира специфичната професионална подготовка, която включва и компетентности, свързани с използването на информационни технологии, необходими за упражняване на конкретната професия. Това означава, че информационните технологии са задължителен компонент, но съдържанието на обучението се определят от

				спецификата на всяка конкретна професия. Компетенциите по комуникация и чужд език трябва да бъдат адаптирани спрямо конкретната професия, тъй като различните професии в професионално направление „Фризьорски и козметични услуги“ изискват специфична терминология, диалог и инструкции към клиента. Фризьорите обсъждат прически, цветове и стайлинг, козметиците дават препоръки за грижа за кожата и козметични процедури, а маникюристите и педикюристите работят с термини за ноктите, форми и декоративни техники. Поради тази професионална специфика съдържанието по комуникация и чужд език не може да бъде унифицирано за трите професии.
		7. Касае се за частта сформираща ЕРУ за придобиване на професионална квалификация за част от професия и обученията обхващащи част от ЕРУ - РУ. Предлагаме да се добави текст след изброените ЕРУ при обучения в центрове за професионално обучение по част от професия: В Центрове за професионално обучение могат да се провеждат обучения за придобиване на професионална квалификация по част от професия, които обхващат РУ от ЕРУ на Специфична професионална подготовка. До настоящият момент такива са обученията по Миглопластика, Ламиниране на мигли, Механични пилинги, Химични пилинги, Поставяне на обеци и пиърсинг, Класически и оздравителен масаж, Антицелулитен масаж, Работа със специализирана апаратура за козметични цели, Временно обезкосмяване /кола маска/, Трайно обезкосмяване и др.	Не се приема	Предложението противоречи на § 1, т. 3 от ЗПОО: "Част от професия" е обособена трудова дейност в рамките на съответната степен на професионална квалификация на професията, за която може да се организира професионално обучение, което включва постигането на не по-малко от три единици резултати от учене, определени в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията, като поне една единица резултати от учене е от специфичната професионална подготовка.

		8. По учебна и производствена практика на професията от предмети на специфичната професионална подготовка, за които е налице код по НКПД в обхвата на професията могат да преподават и лица, придобили квалификация по част от професия и доказан професионален опит не по-малко от 5 години по професията. Мотиви: В обхвата на професията „Козметични услуги“ са професиите „Гримьор“. „Масажист“, Перманентните оцветявания – Перманентен грим, Микропигментация, Микроблейдинг, Татуисти. Гримьор е с код по НКПД 5142 – 2001 Гримьор и е в частта на втората степен. Масажист е с код по НКПД 5169-3009 – Масажист и видно е част от трета степен Татуист е с код 34350025 - Татуист	Не се приема	Предложението е неясно формулирано. Визира се тъждество между учебен предмет от специфичната професионално подготовка и длъжност по НКПД. Възможността да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение е въведена само по изключение за учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления. Няма нормативно основание за разширяване обхвата на вече регламентираното изключение чрез въвеждане на изискване към обучаващите да притежават квалификация само по част от професия. Преподавателската компетентност в системата на професионалното образование и обучение се определя не от конкретния сегмент на пазара на труда, в който специалистът работи, а от придобитата професионална квалификация. Длъжностите Масажист и Татуист не са в обхвата на професионално направление „Фризьорски и козметични услуги“ (НКПД 2011).

5.	**Медицински университет – София** **Медицински колеж „Й. Филаретова“ към Медицински университет – София** **(електронна поща и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)**	1. Несъответствие между образователния ценз и естеството на компетенциите Проектът допуска включване на апаратни и инвазивни методи (микродермабразио, лазерни, радиочестотни, микронидлинг, химични пилинги), които по своята същност изискват медицнска подготовка и контрол. В европейската практика тези дейности се извършват само от лица с висше образование. Предложение: Да се премахнат от проекта всички апаратни и инвазивни дейности с медицински характер	Приема се	
		2. Нарушаване на принципа на квалификационно съответствие Според Европейската квалификационна рамка козметичните услуги до ниво 4 включват неинвазивни грижи, докато високотехнологичните и апаратни методи принадлежат към нива 5-6 (висше образование). Въвеждането на ниво 5 в училищен контекст противоречи на системната логика на ЕКР и може да доведе до международно несъответствие при признаване на квалификациите. Противоречие с вече акредитираната структура на висшето образование Европейският стандарт EN 17226:2019 разграничава „beauty services” (нива 3-4) от „aesthetic and paramedical services“ (нива 5-6), като вторите изискват медицинска квалификация. Следователно проектът на МОН дублира и подкопава вече установена и акредитирана образователна структура в системата на висшето медицинско образование **Предложение:** да се възстанови нормативното разграничение между козметични услуги (нива 3-4 ЕКР) и медицинска козметика (нива 5-6 ЕКР)	Не се приема	ЕКР не забранява наличието на апаратни компетентности на ниво 4, когато те са неинвазивни и немедицински, а европейската практика включва широк диапазон от апаратни козметични услуги в нива 3–4. ЕКР 5/НКР5 съответства на четвърта степен на професионална квалификация, която е в обхвата на този проект и е ниво между средно и висше образование, но не е висше. Държавният образователен стандарт не дублира съдържание от висшето образование и не обхваща дейности, изискващи медицинско образование. Проектът е редактиран така, че да включва козметични дейности с неинвазивен, повърхностен и временно въздействащ характер, които се прилагат върху здрава кожа (само върху слой епидермис) и кожни придатъци, с хигиенна, декоративна и естетична цел, при които се използват козметични продукти и апарати за козметично приложение, без използване на медицински методи, медицинска апаратура, медицински изделия и/или лекарствени продукти.

		3. Риск от подмяна на медицински компетентности. Ако проектът бъде приет в настоящия вид, лица със средно образование биха могли да извършват процедури с медицински характер без необходимата клинична подготовка. Това създава реален риск за здравето на гражданите и противоречи на чл. 182 и чл. 189 от Закона за здравето, които определят, че дейности с потенциален биологичен риск могат да се извършват единствено от лица с медицинско образование. Допълнително, курсовете за професионална подготовка на ниво средно образование са с недостатъчна продължителност и често се водят от преподаватели без медицинско образовани и без съответна специалност. Това води до компрометиране на стандартите за безопасност в естетичната практика.	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема твърдението „курсовете за професионална подготовка на ниво средно образование са с недостатъчна продължителност и често се водят от преподаватели без медицинско образовани и без съответна специалност“ тъй като не е подкрепено с конкретен източник и не произтича от обхвата на наредбата. Професията „Козметични услуги“ се изучава 5 години в училищната система, 2 години в професионалните колежи за четвърта степен на професионална квалификация, а центровете за професионално обучение осигуряват обучение с продължителност една година за втора степен и 2 години за трета степен, гарантиращо необходимата квалификация и безопасност в практиката. В становището не е направено предложение относно изискванията към обучаващите, което да се обсъди.
		4. Да се потвърди ролята на медицинските университети като единствени компетентни институции за обучение по медицинска козметика и естетични грижи Да се създаде съвместна експертна група (МОН-МЗ-НАОА-медицински университети) за прецизиране на терминологията и обхвата на професиите.	Не се приема	Предложените мерки не са предмет на регулация чрез държавния образователен стандарт. Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“ не

		Да се препоръча временно отлагане на приемането на проекта, докато бъде постигнато нормативно съответствие с квалификационните нива и стандартите за безопасност.		определя структури на висшето образование. В обхвата на ДОС не попадат определения за „медицинска козметика“, нито разпределение на компетентности между институции. Съдържанието на стандарта вече е съгласувано по компетентности с Министерството на здравеопазването и са направени редакции, с които проектът отговаря изцяло на приложимите нормативни регулации.
6.	**Медицински университет – Пловдив (електронна поща и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)**	1. В публикувания от МОН проект на наредба са въведени степени на професионална квалификация II, III и IV, като последната е обозначена като съответстваща на ниво 5 по ЕКР. Това представлява нормативно и концептуално несъответствие, тъй като ниво 5 в националната квалификационна рамка е свързано с висшето (колежанско) образование, а не със средното професионално обучение	Не се приема	Въведената четвърта степен на професионална квалификация не е нова и не е създадена с проекта на наредба. Тя е регламентирана в ЗПОО от повече от 20 години и е част от националната квалификационна рамка, където традиционно съответства на ниво 5 по ЕКР за професионално обучение, придобивано в професионални колежи. Няма нормативно противоречие и не се засяга структурата на висшето образование.
		2. Проектът фактически навлиза в обхвата на професиите от сектор „Здравеопазване и спорт“ (област 7), като неправомерно отнася дейности с медицински характер към област 10 „Персонални услуги“. Така се стига до припокриване с вече акредитираната специалност „Медицинска козметика“ от направление 7.5 „Здравни грижи“.	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба.
		2. Несъответствие между образователния ценз и естеството на компетенциите. Предложените проекти на ДОС включват апаратни и инвазивни методи (микродермабразио, лазерни, радиочестотни, микронидлинг и химични пилинги), които изискват медицинска подготовка.	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които

		В чл. 2.3 на проекта изрично се посочва, че лицата с IV степен могат да прилагат високотехнологични и апаратни методи – трайно обезкосмяване, работа с лазерни, радиочестотни и ултразвукови апарати, микродермабразио и микронидлинг. Тези дейности по своята същност представляват медицински или парамедицински процедури, които в европейската практика са допустими само за специалисти с висше медицинско образование. Считаме, че е наложително да се обсъди въпроса за това, че е в интерес на клиентите на козметичните студиа по-сложните козметични процедури като микроблейдинг, лазерни и IPL процедури, радиочестотни, високо фокусиран ултразвук, някои видове химически пилинги, микродермабразио, микро-иглени процедури, неинвазивна мезотерапия да се извършват само от лица с ОКС „медицински козметик“. **Препоръка:** Да се премахнат от проектите всички апаратни и инвазивни дейности с медицински характер		определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема предложението за премахване на всички апаратни дейности. Запазени са апаратни и козметични методи, които са повърхностни, нискоенергийни и немедицински, в пълно съответствие със становището на Министерството на здравеопазването, с което съдържанието е съгласувано. Проектът не дава правомощия за извършване на медицински интервенции и не засяга компетентности, изискващи медицинско образование.

		3. Нарушаване на принципа на квалификационно съответствие. Според ЕКР козметичните услуги до ниво 4 включват само неинвазивни грижи, докато високотехнологичните методи принадлежат към 5–6 ниво ЕКР – висше медицинско образование. Следователно въвеждането на ниво 5 в училищен контекст противоречи на системната логика на ЕКР и може да доведе до несъответствие при международното признаване на квалификациите. Противоречие с вече акредитираната структура на висшето медицинско образование. МУ–Пловдив чрез Медицинския колеж вече осигурява акредитирана програма „Медицинска козметика“. Проектите фактически дублират и подкопават тази структура. Европейският стандарт EN 17226:2019 ясно разграничава „beauty services“ (нива 3–4) от „aesthetic and paramedical services“ (нива 5–6), което потвърждава, че апаратните и инвазивните процедури са част от медицинските дейности, а не от козметичните услуги. **Препоръка:** Да се възстанови разграничението между козметични услуги (нива 3–4 ЕКР) и медицинска козметика (нива 5–6 ЕКР) **Подмяна на компетентности и риск от обществено подвеждане.** Ако проектите бъдат приети, ученици със средно образование биха получили удостоверения, приравняващи ги на медицински специалисти без необходимата клинична подготовка. Това създава риск за здравето на пациентите и противоречи на Закона за здравето. Съгласно чл. 182, ал. 1 и чл. 189 от Закона за здравето, дейности с потенциален биологичен риск могат да се извършват само от лица с медицинско образование и правоспособност. В този смисъл проектът не съответства на изискванията за безопасност и професионална отговорност.	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема твърдението за нарушаване на принципа на квалификационно съответствие с ЕКР. ЕКР не забранява наличието на апаратни компетентности на ниво 4, когато те са неинвазивни и немедицински, а европейската практика включва широк диапазон от апаратни козметични услуги в нива 3–4. ЕКР 5/НКР5 съответства на четвърта степен на професионална квалификация, която е в обхвата на този проект и е ниво между средно и висше образование, но не е висше. Държавният образователен стандарт не дублира съдържание от висшето образование и не обхваща дейности, изискващи медицинско образование.

		5. Да се потвърди чрез официално становище ролята на медицинските университети като единствени компетентни институции за обучение по медицинска козметика и естетични грижи. Да се създаде експертна група (МОН–МЗ–МУ–Пловдив) за хармонизиране на терминологията и обхвата на професиите. Да се предложи на Ръководството на Медицински университет – Пловдив да внесе официално становище от името на университета до Министерството на образованието и науката и Министерството на здравеопазването, с препоръка за временно отлагане на приемането на проекта до неговото прецизиране и съгласуване с действащите нормативни изисквания и образователни нива за гарантиране на съответствие с квалификационните нива и стандартите за безопасност. Всички факти изложени по-горе налагат да се прецизира националната законодателна рамка, с оглед уеднаквяване на изискванията в съответствие с европейския стандарт. Считаме, че е наложително да се обсъди въпроса за това, че е в интерес на клиентите на козметичните студиа по-сложните козметични процедури като микроблейдинг, лазерни и IPL процедури, някои видове химически пилинги, микродермабразио, микро-иглени процедури, неинвазивна мезотерапия да се извършват само от лица с ОКС „медицински козметик“.	Не се приема	Преди постъпването му в МОН проектът се разглежда и приема от експертна комисия „Здравеопазване и спорт“, сформирана в съответствие с чл. 49. Ал. 1 от ЗПОО в НАПОО, както и от Управителния съвет на НАПОО, и е съгласуван с МТСП, Министерството на здравеопазването и с работодателските организации на национално равнище. Съдържанието на стандарта е редактирано, след съгласуване по компетентност с Министерството на здравеопазването и са направени редакции, с които проектът отговаря изцяло на приложимите нормативни регулации. Не се приемат предложенията за регламентиране на сложни козметични процедури и статута на медицинските университети като единствени компетентни институции за обучение по медицинска козметика и естетични грижи, тъй като са извън обхвата на тази наредба.
7.	**инж. Стилиян Кърджилов, директор на ЦПО към “Академия за професионални обучения” ЕООД (ПОК и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)**	1. От т. 2.3 от Четвърта степен на професионална квалификация по професията, да отпадне текста: “Извършва трайни методи за обезкосмяване с високотехнологична козметична апаратура.”. Да отпадане Резултат от учене 18.3 “Прилага процедури за трайна епилация с козметична апаратура за фототермолиза и електролиза.” Изменение и допълнение на ЕРУ 9 . Да се добавят процедурите по фотоепилация и лазерна епилация (IPL, SHR и други технологии с козметично приложение) към:	Не се приема	Процедурите по фотоепилация и лазерна епилация представляват високотехнологични апаратни методи, които надхвърлят обхвата на компетентностите, предвидени за втора степен на професионална квалификация, в която се предлага тяхното включване (ЕРУ 9).

		ЕРУ 9 – Прилагане на козметични апаратни и термични процедури Предложена редакция на ЕРУ 9: Допълнителен Резултат от учене: 9.6: “Извършва фотоепилация и лазерна епилация с козметична апаратура” В редица европейски държави (напр. Германия, Великобритания, Ирландия), процедурите по лазерна и фотоепилация се обучават в курсове от ниво EQF 4, което съответства на трета степен по НКР. Пример: VTCT Level 4 Certificate in Laser & IPL Treatments (UK/IE) – професионален сертификат за лазерна епилация, приравнен към EQF 4. В Германия, съгласно Наредбата NiSV, тези процедури могат да се извършват от немедицински лица с професионална квалификация и удостоверена компетентност – в обхвата на EQF 4–5, но не задължително EQF 5. Фотоепилацията и лазерната епилация изискват: познаване на фототиповете и параметрите на апаратурата; • базови медицински и козметични познания; • стриктно спазване на стандартни протоколи. Те не включват диагностика, медицинска интервенция или адаптиране на терапии, което ги прави подходящи за трета степен – без необходимост от преценка извън рамките на козметичната компетентност. Процедурите се изпълняват по стандартни протоколи и попадат в сферата на специализирана, но неуправленска дейност, типична за EQF 4. Предложение за допълване: Допълнителна единица резултат от учене към ЕРУ 9 – „Прилагане на козметични апаратни и термични процедури“ в трета степен по професията „Козметични услуги“ (код 101202): Резултат от учене 9.6: Извършва процедура по фотоепилация и/или лазерна епилация с козметична апаратура Знания: • Познава анатомията на космения фоликул и етапите на растеж (анаген, катаген, телоген); • Разграничава основни технологии за козметична фотоепилация и лазерна епилация (IPL, SHR, диоден лазер); • Познава класификацията на кожата по Фицпатрик и значението ѝ за избора на параметри;		След съгласуване с Министерството на здравеопазването процедурите по епилация с диоден лазер и IPL, могат да се изучават в рамките на четвърта степен на професионална квалификация. IPL (Intense Pulsed Light) представлява технология, генерираща широкоспектърна импулсна светлина с висока енергия. Използва се за третиране на пигментации, капиляри, фотоепилация и фотоподмладяване. За разлика от LED, IPL е термична и високоенергийна технология с по-висок рисков профил и изисква стриктно определени параметри на импулса.

		• Изброява показания, противопоказания и основни рискове; • Обяснява принципа на действие на апаратурата за фототермолиза; • Познава стъпките за почистване и безопасна употреба на апаратурата. Умения: • Подготвя кожата за процедурата (почистване, дезинфекция, защита); • Настройва апарата по зададени параметри според фототипа и зоната; • Провежда процедурата по утвърден протокол; • Следи реакцията на кожата и комфорта на клиента; • Прилага базова последваща грижа; • Води основна документация за извършената процедура. Компетентности: • Изпълнява безопасно и точно процедурата по фотоепилация или лазерна епилация според стандартни указания; • Осигурява хигиенни условия и спазва протоколи за безопасност; • Препраща клиента към медицински специалист при наличие на противопоказания или реакции извън обхвата на компетентност; • Прилага етични стандарти в общуването с клиента и в работната практика. Обновени Критерии за оценяване на ЕРУ 9 Част по теория на професията: Обяснява действието на апаратни и термични методи. • Изброява апарати, показания и противопоказания. • Описва правилата за поддръжка и хигиена на уреди. • Допълнение: Обяснява принципа на действие, показанията и рисковете при фотоепилация и лазерна епилация с козметична апаратура Част по практика на професията: • Извършва апаратни и термични процедури съобразно индивидуалните нужди. • Демонстрира правилно използване и почистване на уредите. • Преценява адекватността на избрания апарат.		

		• Допълнение: Извършва процедура по фотоепилация или лазерна епилация по утвърден протокол и с подходящи параметри според фототипа.		
		2. Прецизиране на текстове: Изменение в т. 2.2. Козметикът, придобил трета степен на професионална квалификация по професия „Козметични услуги“, извършва разширен набор от процедури за лице и тяло, надграждащи знанията, уменията и компетентностите от втора степен на професионална квалификация. Извършва моделиращи и лифтинг техники за мануален масаж на лице, шия и деколте. Извършва антицелулитни, моделиращи и дренажни масажни техники за моделиране на фигурата. Работи с разширена гама козметична апаратура: повърхностно микродермабразио, апарати с високочестотен ток, микротокове, нискочестотен ток, с ултразвукови и/или вибрационни вълни с козметично приложение, апарати за фотодинамични LED процедури и инфрачервена светлина, нискоенергийни лазерни системи за козметично приложение, радиочестота, козметични апарати за микронидлинг с козметични продукти, разрешени за употреба съгласно действащата нормативна рамка и съществуващи регламенти, включително апаратура за фотоепилация и лазерна епилация с козметично приложение (напр. IPL, SHR и диоден лазер) в рамките на стандартни протоколи за трайно обезкосмяване.	Не се приема	Предложеното изменение противоречи на изискванията на Регламент (ЕО) № 1223/2009 относно козметичните продукти, както и на становището на Министерството на здравеопазването относно безопасното прилагане на апаратура и процедури в козметичната практика. Изменението по т. 2.2 необосновано разширява обхвата на компетентностите на козметиците с трета степен на професионална квалификация, като включва дейности като извършване на масажи с моделиращ и лифтинг ефект, антицелулитни и дренажни масажни техники, както и работа с апаратура за високоенергийни лазери, ултразвук, радиочестота, микронидлинг и фотоепилация/лазерна епилация (IPL, SHR, диоден лазер). След проведено съгласуване с Министерството на здравеопазването, в рамките на четвърта степен на професионална квалификация са включени единствено процедурите по епилация с диоден лазер и IPL.
8.	**Сдружение на Медицинските**	1. Несъответствие между нивото на образование и естеството на компетенциите.	Приема се частично	Предложението за изключване на процедури с потенциален здравен

	университети в Република България (електронна поща и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)	Проектът включва апаратни и инвазивни процедури микродермабразио, лазерни, радиочестотни, ултразвукови и химични пилинги - които по своята същност са медицински дейности, изискващи познания по дерматология, физиология, антисептика и контрол на биологичен риск. Въвеждането им в рамките на средното професионално образование противоречи на Закона за здравето, който изискват медицинска правоспособност при дейности с потенциален биологичен риск. **Предложение:** Изключване от стандарта на дейности с потенциален здравен риск - като апаратни, инвазивни и химични процедури, които изискват медицинска подготовка и контрол		риск е прието частично и съобразно становището на министерството на здравеопазването. Направени са редакции в проекта с цел осигуряване на безопасността, правната съобразност и ясно разграничение между козметични и медицински дейности. Не се приема предложението за пълно изключване на химични пилинги. Направена е редакция като заложените дейности включват само повърхностни химични пилинги, които действат върху епидермиса без да засягат дермата. Не се приема предложението за пълно изключване на апаратните процедури. Направена е редакция като са заложени само нискоинтензивни апаратни процедури за козметична фотобиомодулация (LED и нискоенергийни лазери под 500 mW), които подобряват микроциркулацията и стимулират клетъчните процеси, без да причиняват увреждане на тъкан; Повърхностни ултразвукови и вибрационни процедури, нефокусиран и нискоинтензивен ултразвук; микронидлинг с проникване до 0,2–0,5 mm, без комбиниране с радиочестота; нискоенергийна неаблативна радиочестота за козметични цели (0.3–1 MHz, 10–30 W, 1–3 mm дълбочина).

				Това конкретизиране на текстовете в проекта гарантира, че компетенциите на козметика остават в обхвата на безопасни, повърхностни и неинвазивни козметични процедури, съгласно европейското и национално законодателство, и предотвратява потенциални рискове за здравето на клиентите.
		2. Подмяна на компетентности и риск от обществено подвеждане. Предвижданите квалификационни степени II-IV, като IV е приравнена на ниво 5 по ЕКР, създават погрешно впечатление за равностойност между средно и висше образование, което може да подведе гражданите относно професионалната компетентност и да застраши здравето на потребителите. Несъответствие с Европейската квалификационна рамка. ЕКР ясно определя, че нива 3-4 са свързани с изпълнителски и неинвазивни дейности, докато ниво 5 предполага самостоятелност, отговорност и интегрирани знания - характеристики, присъщи на висшето образование. **Предложение:** Ясно разграничение на професионалните компетентности между специалистите с професионално образование (козметици) и тези с висше медицинско образование (медицински козметици). Осигуряване на съответствие с Европейската квалификационна рамка и с добрите практики в ЕС относно обхвата и съдържанието на програмите в областта на козметичните и естетичните услуги	Не се приема	Проектът не дава правомощия за извършване на медицински интервенции и не засяга компетентности, изискващи медицинско образование. В становището се твърди, че нивото на квалификация, отговарящо на ЕКР 5, представлява „висше образование“. Това твърдение е некоректно и противоречи както на Европейската квалификационна рамка (ЕКР), така и на Националната квалификационна рамка на Република България (НКР). ЕКР 5/НКР5 съответстват на четвърта степен на професионална квалификация, която е в обхвата на този проект и е ниво между средно и висше образование, но не е висше.

		3. Липса на съгласуване с компетентните институции. Проектът е подготвен без участието на медицинските университети и Министерството на здравеопазването, въпреки че засяга дейности в областта на здравните грижи и безопасността на хората. Подобен подход е в противоречие с междуведомствения характер на материята. **Предложение:** Създаване на междуинституционална експертна група (с участие на МОН, МЗ, НАОА и представители на медицинските университети) за съгласуване на терминологията и обхвата на професиите. Осигуряване на съгласуване с нормативните актове, регулиращи здравните дейности и безопасността на потребителите.	Не се приема	Проектът е приет от експертна комисия „Здравеопазване и спорта“, сформирана в съответствие с чл. 49. ал. 1 от ЗПОО в НАПОО, както и от Управителния съвет на НАПОО, и е съгласуван с МТСП, Министерството на здравеопазването и с работодателските организации на национално равнище. Съдържанието на стандарта е редактирано, след съгласуване по компетентност с Министерството на здравеопазването и са направени редакции, с които проектът отговаря изцяло на приложимите нормативни регулации.
9.	**Добрина Атанасова, козметик с 14 години стаж (електронна поща)**	1. Необходимо е по-прецизно да се регламентират изискванията към преподавателите в т.6 от проект на наредба за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“, така че да се избегнат погрешни тълкувания и да е гарантира качествено обучение. Текстът в проекта е общ и предполага че мога да имам завършено каквото и да е висше образование и да съм придобила част от професия „Козметични услуги“, за да бъда преподавател. Към момента такива случаи съществуват, защото и в действащата наредба текстът е такъв.	Приема се	
10.	**Наставници и ментори, участващи в обучителния процес на специалности „Медицинска козметика“ и „Естетични грижи“ към Медицинските университети в България (електронна поща и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)**	1. Заявени са претенции за придобиване на компетенции, които не са коректно описани и разяснени в отделните степени. Не е съобразен Европейският/БДС стандарт на професията, с което се надвишават правомощията за изучаване и прилагане на дейности, които са от ниво на обучение колежанско и университетско ниво, към направление „Здравни грижи“. Съдържанието на ДОС е възможно да подведе с погрешни впечатления целевите групи /училищно образование/, поради некоректното представяне на информацията и погрешното използване на професионалните термини	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Терминологията в проекта е изцяло приведена в съответствие с изискванията на министерството на

		Препоръка: ДОС следва да се придържа към коректно и компетентно ползване на специализираните професионални термини При изготвянето на ДОС не са взети предвид редица законови и подзаконови актове, имащи отношение към изграждането на професионалните компетенции в отделните степени на обучение – Европейският стандарт по професията, одобрен по БДС, Закона за здравето, Медицински стандарти по „Дерматология“ и „Физикална медицина и рехабилитация“. Също така, прави впечатление наличието на теми, които не са удачни за съответната степен, поради особеностите и спецификата им, изискващи знания и умения от по-висока степен на професионално обучение, а в някои случаи и друго направление на професионална подготовка Препоръка: ДОС следва да съобрази основните законови и подзаконови актове, имащи пряко отношение при изготвянето му, а именно: Европейският стандарт по професията, одобрен по БДС; Закона за здравето; Медицински стандарти по „Дерматология“ и „Физикална медицина и рехабилитация“, и др Съдържанието на ЕРУ-тата представя хаотична и некоректно формулирана информация, включително подточките не отговарят на основните теми, заложени в даденото ЕРУ. Поради неправилното формулиране на ЕРУ-тата се наблюдава липса на последователност в надграждането на необходимите знания от по-ниска към по-висока СПК и/или за сформиране на компетенции за част от професия. Препоръка: Следва да бъдат преразгледани и коригирани. Прави впечатление, че са включени методи и процедури, които нарушават целостта на кожата и или имат деструктивно действие върху тъканите. Поради тази причина, в европейския стандарт на професията ясно и точно е описана позицията на редица държави-европейски членки, които изказват мнението си, че не са съгласни този вид методи и процедури, които са в обхвата на компетенции на здравни и медицински специалисти, да бъдат изучавани от по-ниските степени на обучение		здравеопазването и на Регламент (ЕО) 1223/2009. Всички термини са прецизирани. Не се приема твърдението, че единиците резултати от учене „представят хаотична и некоректно формулирана информация, включително подточките не отговарят на основните теми, заложени в даденото ЕРУ“. Описанието на професията и единиците резултати от учене са структурирани с надграждане по степени на професионална квалификация с ясна последователност и вътрешна логика.
11.	**Представителна извадка на завършилите**	**1. Изключване на високорискови медицински процедури**	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на

	специалност „Медицинска козметика“, степен „професионален бакалавър“ и специалност „Естетични грижи“ и “Здравни грижи”, степен „магистър“ към Медицинските университети в Р България (електронна поща и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)	**Предложение:** Да се **изключат** от компетенциите на втора, трета и четвърта степен на професионална квалификация по професия „Козметични услуги" следните процедури: • Лазерна епилация с медицински лазерни устройства • Фотоепилация с IPL медицински устройства (клас IIa/IIb по MDR) • Процедури с високоенергийно електромагнитно лъчение • Всички процедури (напр.: екстракция на комедони, микронидлинг, химичен пилинг, високофокусиран ултразвук, диатермия, включително дейностите свързани с лечение на заболяване), нарушаващи целостта на кожата и/или имащи деструктуриращо действие върху тъканите с естетична цел и . • Всички процедури, изискващи медицински устройства с CE маркировка за медицинска употреба **Обосновка:** Тези процедури изискват медицинска компетентност за безопасна употреба.		здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Предложения, които са приети частично: редактирани са текстовете като проектът обхваща само повърхностни химични пилинги; неабразивно микродермабразио, козметични нискоенергийни апарати за фотоепилация и лазер и екстракция на комедони като класическа козметична дейност.
		2. Актуализиране на здравните изисквания **Предложение:** Да се приеме **нова Наредба** за здравни изисквания към козметичните салони, която да замени остарялата Наредба № 15 от 1987 г. и да включва: • Изисквания за помещения, в които се извършват процедури с медицински апарати • Хигиенни и стерилизационни стандарти • Изисквания за регистрация на медицински устройства • Задължителна документация и информирано съгласие от клиентите • Процедури при усложнения и медицински инциденти **Обосновка:** Съвременните козметични услуги изискват актуална регулация, съобразена с европейските стандарти	Не се приема	Въпросът за издаване или актуализиране на наредба, определяща здравните изисквания към козметичните салони, не е в обхвата на този проект. Подобно предложение може да бъде обсъждано единствено в рамките на нормативната уредба на министерството на здравеопазването, а не в държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“.
		Регистър на лицензирани оператори **Предложение:** Да се създаде **публичен регистър** на лицензирани оператори, които имат право да работят с медицински лазерни и IPL устройства. **Изисквания за вписване:** • Медицинско образование и квалификация	Не се приема	Създаването на регистри, определянето на лицензионен режим и условията за упражняване на регулирани професии не е предмет на този проект, а на секторната регулация на МЗ и други

		• Сертифициране за работа със специфични апарати • Актуални застраховки „Професионална отговорност" • Спазване на стандарти за безопасност **Обосновка:** Регистърът ще повиши прозрачността и ще позволи на пациентите да проверяват квалификацията на практикуващите.		компетентни органи. ДОС не може да въвежда или изменя разрешителни режими и регистри, а единствено определя необходимите знания, умения и компетентности в рамките на професионалното образование и обучение.
12.	**Становище от представители на бизнеса в козметичния и естетичен сектор (електронна поща и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)**	1. Проектът допуска специалисти с 2-ра, 3-та и 4-та СПК да извършват дейности с високотехнологична апаратура, включително радиочестотни, LED и лазерни системи, апарати за микронидлинг, микропигментация, химически пилинги и други процедури с потенциално рисково въздействие. В същото време липсва конкретика и ясно определение за параметрите и обхвата на тези процедури. Описаните процедури в проекта са представени твърде общо и без конкретни технически или методологични параметри. Това е в несъответствие с изискванията на европейския стандарт EN 17226:2019 и принципите на Европейската квалификационна рамка. Липсата на ясно определени граници и стандарти може да доведе до различно тълкуване, което застрашава безопасността и качеството на услугите. Предложените промени създават условия за нелоялна конкуренция между здравните и медицински специалисти, с придобито висше образование и специализирана подготовка, и лица, които не притежават нужните знания и умения за безопасна работа с апаратна технология и продукти, които имат деструктуриращо и нарушаващо целостта на кожата действие. Това може да доведе до „дъмпинг'' на пазара, спад в качеството на услугите и загуба на доверие сред потребителите. Подобно размиване на компетентностите оказва пряко влияние върху устойчивостта на бизнеса и развитието на сектора. Обезценяване на инвестициите и квалификацията на здравните и медицинските специалисти. Отрицателно въздействие върху дистрибуторите и производителите на апаратура Фирмите, които внасят и сертифицират професионална апаратура, работят при строги стандарти за безопасност (CE маркировка, обучение, гаранционна отговорност). При неправилна употреба от лица без нужната квалификация се	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема констатацията, че всички компетенции и дейности в проекта на наредба не съответстват на европейския стандарт EN 17226:2019. Стандартът EN 17226:2019 определя принципи за безопасност, параметри на използваната апаратура и минимални компетентности при работа с неинвазивни технологии. Именно тези компетенции са относими към професията „Козметични услуги“ и не се различават от заложените в проекта на наредба. Вследствие на направените редакции в текста на проекта, формулировките са прецизирани и е постигнато пълно съответствие между компетенциите в наредбата и относимите изисквания на стандарта EN 17226:2019.

		увеличава рискът от инциденти, рекламации и съдебни казуси, което застрашава не само репутацията на отделните компании, но и стабилността на целия пазар. Нелоялна конкуренция и понижаване на качеството на услугите Допускането на лица, които не разполагат с необходимите знания и умения за извършване на апаратни и потенциално рискови процедури, може да доведе до дъмпинг на пазара, понижаване на качеството на предоставяните услуги и загуба на доверие сред клиентите. **2.** Считаме че, компетенциите и дейностите, заложени в проекта на наредба за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“, **следва да бъдат преразгледани и съобразени с европейския стандарт EN 17226:2019**, тъй като в настоящия им вид не отговарят на изискванията му и не спазват заложените в него критерии за безопасност, квалификация и обхват на дейностите.		
13.	**Татяна Викторова, козметик с над 28-годишен професионален стаж и член на Асоциацията на козметиците в България (електронна поща)**	1. В качеството си на козметик с над 28-годишен професионален стаж и като член на Асоциацията на козметиците в България, позволявам си да изразя своето становище по Проекта на Наредба за придобиване на квалификация по професия „Козметични услуги“. На първо място бих искала да отбележа, че Проектът е структуриран професионално и отразява актуалните козметични процедури, които се прилагат в съвременните студиа за красота. Единиците резултати от учене (ЕРУ) са ясно формулирани и адекватно съотнесени към съответната степен на професионална квалификация. Въпреки това бих искала да обърна внимание върху един съществен аспект – големият брой възможни комбинации в т. 4 „Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията“. Смятам, че подобна широта на избор неминуемо ще продължи съществуващата практика да се издават удостоверения по част от професия за дейности, които по своята същност изискват цялостни и задълбочени знания – както теоретични, така и практически. Човешката кожа и тяло са единна, взаимосвързана система, и компетентното им третиране предполага пълноценна подготовка, а не обучение „на парче“.	Приема се	

		През последните години наблюдаваме засилваща се тенденция към фрагментирано обучение, която буди основателно безпокойство относно нивото на подготовка на някои завършили. Това, според мен, налага ограничаване на възможностите за издаване на множество удостоверения по част от професията „Козметични услуги“. Придобиването на цяла степен на професионална квалификация – втора, трета или четвърта – гарантира задълбочено обучение, цялостни компетентности и по-висок професионализъм в сектора. Разчитането на различни комбинации от отделни ЕРУ затруднява контрола върху това кой какво е изучавал и какво практикува. Например: как ще се гарантира, че лице, обучено само по ЕРУ 6 „Извършване на базови процедури за тяло“, не предлага и услуги от ЕРУ 7 „Извършване на нетрайни методи за обезкосмяване/епилация“? Подобни ситуации вече са факт в практиката и то в доста по-обезпокоителен вариант. Предлагам, да се ограничат възможностите за издаване на удостоверения по част от професията до две или три конкретни, логични и ясно дефинирани специализации, съобразени с НКПД – като например професия 51422001 „гримьор“ или 51693009 „масажист“. Това би върнало добрата практика обучението по козметика да се провежда в цялост, а специализацията да бъде след завършване на основната квалификация. В началото на 2025 г. Асоциацията на козметиците в България, със съдействието на Българската търговско-промишлена палата, проведе кръгла маса на тема „Образованието по козметика – минало, настояще и бъдеще“. На събитието беше представен доклад със статистически и фактологически данни за състоянието на обучението към момента. Прилагам този доклад, както и справка на НАПОО, изготвена по наша молба. Данните ясно показват необходимостта от подобряване на условията за обучение, както и от прекратяване на практики, които по-скоро вредят, отколкото допринасят за качественото обучение на бъдещи специалисти. В тази връзка си позволявам да задам два въпроса, които считам за важни: Провеждано ли е емпирично изследване за удовлетвореността на завършилите СПК или част от професията – както в ЦПО, така и в ПГ и колежите?		

		Съществува ли статистика за това колко от завършилите със свидетелство и СПК „Козметик“, обучавани чрез програми, финансирани от Бюрата по труда, реално са се реализирали в професията? В заключение изразявам подкрепата си към голяма част от предложените текстове, но и надежда, че бъдещият ДОС по професия „Козметични услуги“ може да бъде доразвит така, че да гарантира качествено, задълбочено и цялостно обучение. Вярвам, че това би върнало интереса на учениците към професионалните гимназии с направление „Козметика“, което за съжаление в момента не наблюдаваме. За мен това е лична кауза и дългогодишна мечта. Прикачвам два допълнителни документи: Доклад от кръгла маса на АКБ от 24.02.2025г Справка от НАПОО относно „Обучение за възрастни лица в центрове за професионално обучение“		
14.	**Албена Петрова (електронна поща)**	1. По повод текста за Изискванията към обучаващите от Проекта на Наредбата за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“ във втория абзац от текста за изискванията към обучаващите, където пише цитирам: „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“ според мен трябва да се промени на : „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и с професионална квалификация „учител“.	Не се приема	Съгласно чл. 213, ал. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование, „учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител““. Наредбата не може да дерогира или изменя разпоредби на закона, поради което текстът е задължителен, а не пожелателен, и следва да остане в нормативния акт в досегашния му вид.
		2. Същото и за третия абзац , където пише цитирам:“ По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по	Не се приема	Съгласно чл. 213, ал. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование, „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в

		професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит“ според мен трябва да се промени на „По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование, но с професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит. На практика се получава така, че учителска длъжност и може да се заема и от лица, които не са учители. Което според мен не е редно и звучи двусмислено. Това е така и защото преподавателите по професионална подготовка, освен чисто професионални знания по професията, трябва да имат придобити знания по психология, педагогика, да познават методиката на преподаване по конкретен предмет, да владеят дидактически принципи и методи на обучение, да използват подходящи средства и технологии за преподаване, да умеят да анализират и да правят самооценка на педагогическата дейност. Освен това методическата квалификация на учителя е свързана с овладяването на методите, подходите и технологиите на обучение, възпитание и оценяване. Тя осигурява способността на учителя да организира ефективен учебно-възпитателен процес и да го адаптира към потребностите на обучаващите се. Учителят е този, които умее да: планира и реализира уроци, упражнения и практически дейности; използва активни методи и технологии на обучение (проектно, интерактивно, диференцирано); търси нови подходи, технологии и методи. На базата на всичко това смятам , че не преподаващите по професия „Козметични услуги“ трябва задължително да са с квалификация „учител“.		Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, може да се заема и от лица без висше образование и без професионална квалификация "учител", ако те са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение“. Наредбата не може да дерогира или изменя разпоредби на закона, поради което текстът е задължителен, а не пожелателен, и следва да остане в нормативния акт в досегашния му вид.
		3. На стр. 56 са описани: Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Козметични услуги“. Според мен не е необходимо да има толкова много комбинации за придобиване на част от професията , защото това ще доведе до още по-	Приема се	

		голямо раздробяване на професията Козметични услуги и появата на още по-малко квалифицирани кадри. Учейки за част от професията, особено във втора степен, те ще придобиват много основни знания и умения и това в никакъв случай няма да води до появата на качествени специалисти на пазара. По-добре във втора степен да няма възможност за вземане на част от професията, а едва след като са изучени основни знания и умения във втора степен те да се надградят със част от професията, която да е вече част от трета степен.		
15.	**Весела Струменлиева (електронна поща)**	1. По повод текста за Изискванията към обучаващите от Проекта на Наредбата за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“ във втория абзац от текста за изискванията към обучаващите, където пише цитирам: „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“ според мен трябва да се промени на: „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и с професионална квалификация „учител“. Същото и за третия абзац , където пише цитирам:“ По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит“ според мен трябва да се промени на „По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование, но с професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит.	Не се приема	Съгласно чл. 213, ал. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование, „учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител““. Съгласно чл. 213, ал. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование, „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, може да се заема и от лица без висше образование и без професионална квалификация "учител", ако те са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение“. Наредбата не може да дерогира или изменя разпоредби на закона,

		На практика се получава така, че учителска длъжност и може да се заема и от лица, които не са учители. Което според мен не е редно и звучи двусмислено. Това е така и защото преподавателите по професионална подготовка, освен чисто професионални знания по професията, трябва да имат придобити знания по психология, педагогика, да познават методиката на преподаване по конкретен предмет, да владеят дидактически принципи и методи на обучение, да използват подходящи средства и технологии за преподаване, да умеят да анализират и да правят самооценка на педагогическата дейност. Освен това методическата квалификация на учителя е свързана с овладяването на методите, подходите и технологиите на обучение, възпитание и оценяване. Тя осигурява способността на учителя да организира ефективен учебно-възпитателен процес и да го адаптира към потребностите на обучаващите се. Учителят е този, които умее да: планира и реализира уроци, упражнения и практически дейности; използва активни методи и технологии на обучение (проектно, интерактивно, диференцирано); търси нови подходи, технологии и методи. На базата на всичко това смятам , че не преподаващите по професия „Козметични услуги“ трябва задължително да са с квалификация „учител“.		поради което текстът е задължителен, а не пожелателен, и следва да остане в нормативния акт в досегашния му вид.
16.	**Мариана Михова (електронна поща)**	1. да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация „учител”, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит” според мен трябва да се промени на „По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование, но с професионална квалификация „учител”, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит” Получава се така, че учителска длъжност може да се заема и от лица, които не са учители. Което според мен това не е редно ,	Не се приема	Съгласно чл. 213, ал. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование, „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, може да се заема и от лица без висше образование и без професионална квалификация "учител", ако те са придобили съответната професионална квалификация при условията и по

		защото преподавателите по професионална подготовка, освен чисто професионални знания по професията, трябва да имат придобити знания по психология, педагогика, да познават методиката на преподаване по конкретен предмет, да владеят дидапически принципи и методи на обучение, да използват подходящи средства и технологии за преподаване, да умеят да анализират и да правят самооценка на педагогическата дейност. Освен това методическата квалификация на учителя е свързана с овладяването на методите, подходите и технологиите на обучение, възпитание и оценяване. Тя осигурява способноспа на учителя да организира ефективен учебно-възпитателен процес и да го адаптира към потребностите на обучаващите се.		реда на Закона за професионалното образование и обучение“. Наредбата не може да дерогира или изменя разпоредби на закона, поради което текстът е задължителен, а не пожелателен, и следва да остане в нормативния акт в досегашния му вид.
17.	**Оля Тодорова (електронна поща)**	1. Необходимост от ясни критерии и реално разграничаване между козметични и медицински апарати** Подкрепям въвеждането на параметри за определяне на уредите, тъй като това е единственият обективен начин да се разграничат медицински от козметични устройства. Добра практика е параметрите да включват: * мощност, * флуенс (J/cm ^{2}), * плътност на енергията, * продължителност на импулса, * дължина на вълната и дълбочина на проникване, *тип охлаждане, * максимална тъканна температура, * CE сертификация за * *немедицинска** употреба. Тези критерии са в съответсгвие с добрите европейски практики и могат реално да покажат дали един апарат е безопасен за козметична употреба. Особено важно е да бъде предвидена * *правна защита за козметиците**, които използват апарати * *клас 4**, но са регистрирани със софтуерни ограничения и параметри, които ги определят като подходящи за козметични цели. В Европа подобен модел е стандартен и се основава на параметрично ограничаване, а не само на класа на лазера. Притеснения относно лазери 1064 пт (Nd:YAG)** Искам да отбележа, че лазерите 1064 пт, въпреки употребата им в козметични цели, се използват и за: * премахване на татуировки,	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема предложението „да бъде предвидена * *правна защита за козметиците**…“ с цел регулиране на дейността на практикуващите козметици. Тази наредба регламентира единиците резултати от учене, компетентностите и образователните изисквания за придобиване на професионална квалификация по професия „Козметични услуги“. Тя не урежда и не регулира практическата дейност на лицата в салонната практика, включително използването на козметична апаратура, лазери или други технологии след придобиване на квалификацията. Контролът,

		* премахване на микропигментации, * медицински дерматологични процедури. Затова е необходимо те да имат * *строго параметрично ограничение**, ако бъдат включени в козметичните дейности.		отговорността и безопасността при реалното изпълнение на процедурите остават в обхвата на съответното законодателство за безопасност и здраве, добрите професионални практики и инструкциите на производителите на апаратурата.
		2. Неподходящо е придобиването на „част от професия“ при липса на реално покритие Възможноспа за кратки курсове, които дават достъп до дейности с пряко въздействие върху човешката тъкан, не отговаря на естеството на професията. Това е динамична сфера, работеща с широк кръг от хора, и подготовката трябва да бъде цялостна, а не фрагментарна. Съществува реален риск от натрупване на практикуващи с минимална квалификация, което в международната практика се счита за небезопасно.	Приема са частично	Възможността за придобиване на квалификация по част от професия“ е регламентирана в ЗПОО. Комбинациите в т. 4 са прецизирани и редуцирани.
		3. Образованието - необходимост от по-високо качество и стабилност* Като завършила професионална гимназия (втора степен, четиригодишно обучение), с тъжни чувства наблюдавам как професионалните училища постепенно губят възможността да дават стабилна подготовка. Модерното общество отдава огромно значение на външния вид, а секторът обслужва ежедневно хора от различни социални слоеве. Затова подготовката трябва да бъде силна, последователна и технически обоснована. Считам, че в обучението трябва да присъстват часове по електротехника, тъй като работата с високотехнологични уреди го изисква. Този предмет беше част от моето образование и ми е бил изключително полезен в практиката	Не се приема	Възможността електротехнически знания да бъдат интегрирани в учебните предмети или модули не се изключва. Те могат да бъдат включени в новите учебни програми, които ще се разработят и утвърдят след приемането на наредбата, съгласно чл. 13д от ЗПОО.
		4. Структуриране на професиите - необходимост от ясно разделение Предлагам декоративно-естетичните услуги да бъдат отделени в отделна професия „гримьор , която да включва: * професионален грим, * миглопластика, * ламиниране на мигли и вежди,	Не се приема	Предложението за създаване на нови професии („Гримьор“, „Татуист“) е извън обхвата на тази наредба. Добавянето, разделянето или преструктурирането на професии се извършва по Ред за разработване и поддържане на

		* декоративни техники за корекции на лице, * моделиране на вежди, * микроуслуги, свързани с периорбиталната зона. Това е логично разделение, което се практикува в много европейски държави. Допълнително предлагам да се обмисли създаване на професия„Татуист , която да включва художествени татуировки, микропигментации и перманентен грим. Търсенето е изключително високо и липсата на регулация не помага нито на специалистите, нито на клиентите		Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО, критериите и сроковете за актуализирането му“, утвърден със Заповед № РД09-1474/07.06.2024 г.
18.	**Лидия Станчева (електронна поща)**	1. По повод текста за Изискванията към обучаващите от Проекта на Наредбата за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“ във втория абзац от текста за изискванията към обучаващите, където пише цитирам: „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“ според мен трябва да се промени на : „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и с професионална квалификация „учител“. Същото и за третия абзац , където пише цитирам:“ По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит“ според мен трябва да се промени на „По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование, но с професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната степен на професионална квалификация по професията при условията	Не се приема	Съгласно чл. 213, ал. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование, „учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител““. Съгласно чл. 213, ал. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование, „Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, може да се заема и от лица без висше образование и без професионална квалификация "учител", ако те са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение“.

		и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и притежават поне 5 години професионален опит. На практика се получава така, че учителска длъжност и може да се заема и от лица, които не са учители. Което според мен не е редно и звучи двусмислено. Това е така и защото преподавателите по професионална подготовка, освен чисто професионални знания по професията, трябва да имат придобити знания по психология, педагогика, да познават **методиката на преподаване по конкретен предмет, да владеят дидактически принципи и методи на обучение, да използват подходящи средства и технологии за преподаване, да умеят да анализират и да правят самооценка на педагогическата дейност.** **Освен това методическата квалификация на учителя** е свързана с **овладяването на методите, подходите и технологиите на обучение, възпитание и оценяване**. Тя осигурява способността на учителя **да организира ефективен учебно-възпитателен процес и да го адаптира към потребностите на обучаващите се.** Учителят е този, които умее да: **планира и реализира уроци, упражнения и практически дейности; използва активни методи и технологии на обучение**		Наредбата не може да дерогира или изменя разпоредби на закона, поради което текстът е задължителен, а не пожелателен, и следва да остане в нормативния акт в досегашния му вид.
19.	**ЦПО Релакс – допълнения към становище (електронна поща)**	1. В частта за придобиване на професионална квалификация по част от професия да се регламентират минималния брой учебни часове за придобиване на квалификация по част от професия от ЕРУ на Специфична професионална подготовка: **1.** За професии от 2-ра степен на професионална квалификация за ЕРУ от Специфична професионална подготовка – не по-малко от 10 % от задължителните учебни часове на професията, т.е. 60 учебни часа **2.** За професии от 3-та степен на професионална квалификация за ЕРУ от Специфична професионална подготовка– не по-малко от 10 % от задължителните учебни часове на професията, т.е. 90 учебни часа	Не се приема	Съдържанието на държавните образователни стандарти е регламентирано в чл. 13а от ЗПОО, Въвежда часови норми е извън обхвата на тази наредба.
20.	**Силвия Станулова - собственик и управител на Селверт България ЕООД, представител на**	**1.** Допълване на т. 1 от Приложението по чл. 2: Точка първа от Приложението по чл. 2 от проекта на наредбата обхваща изискванията към кандидатите за входящо минимално образователно или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация.	Не се приема	ЗПОО не регламентира изисквания за минимално квалификационно равнище за продължаващо професионално обучение с придобиване на четвърта степен на

	професионална козметика от 1998 г.; Директор на Център за професионално обучение към Селверт България ЕООД от 2007 г. (електронна поща)	Така съответно в т. 1.1.3 се посочва изискване за входящо квалификационно равнище по продължаващо професионално обучение за придобиване на III степен - вече придобита II степен по същата професия. Липсва ясно разписано изискване за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на IV степен на професионална квалификация. Това води до вътрешна непоследователност в текста на проекта и създава неяснота относно надграждащия характер на степените на професионална квалификация. Предлагам т. 1.1.3 да бъде допълнена, както следва: „1.1.3. За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация - завършено средно образование. 1 Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионапно обучение за придобиване на трета степен на професионална кваиификация е придобита втора степен на професионална квалификация по същата професия. (Нов) Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация е придобита трета степен на професионална квалификация по същата професия.”		професионална квалификация. Продължаващото професионално обучение, като последователното надграждане на степени е относимо само до трета степен на професионална квалификация (чл. 10, ал. 3, т. 6 от ЗПОО), поради изискването за задължително придобито средно образование, което лицата с придобита втора или трета степен на професионална квалификация може и да не притежават.
		2. Отпадане на израза „под надзор” в т. 2.2. В т. 2.2 относно III степен на професионална квалификация (СПК) е използван изразът „лице, което е придобило квалификация по част от професията, следва да упражнява <u>под надзор</u> единствено Дейностите, свързани със съдържанието на професионалното обучение”. Смятам, че добавянето на израза „под надзор” е непоследователно и неудачно. Предлагам изразът „под надзор” да отпадне Предлагам в ДОС да бъдат заложени параметрите на изучаваната козметична апаратура във всяка степен на професионална квалификация и същевремнно да се осигури възможност за периодично осъвременяване на изучаваната апаратура и нейните параметри, всичко това съобразено с бързо развиващите се и променящи се технологии в сектора, както и с нормативните изисквания	Приема се	

21.	**Боряна Драганова, козметик с повече от 30 години професионален опит, магистър Медицинска козметика, преподавател по теория и практика на професията в ЦПО от 2007 г. (електронна поща)**	1. Предлагам в ДОС да бъдат заложени параметрите на изучаваната козметична апаратура във всяка степен на професионална квалификация и същевремнно да се осигури възможност за периодично осъвременяване на изучаваната апаратура и нейните параметри, съобразено с бързо развиващите се и променящи технологии в сектора и нормативните изисквания. Необходимо е да се въведе определение или разграничение за козметична и медицинска апаратура. Съществуват регулации (регламент и наредба), съгласно които производителите и вносителите на апаратура за естетични и козметични цели регистрират дадена апаратура като козметична или медицинска. Това, че вносител или производител би регистрирал медицински апарат като козметичен, не е проблем на предлагащия козметични услуги. За да могат козметиците да се ориентират бързо и лесно в необятния свят на предлаганата им апаратура, трябва да има изписани ясни параметри.	Приема се	
22.	**Диана Петрова - Председател ka АКБ (електронна поща и ПОК)**	1. Допълване на т. 1 от Приложението по чл. 2: Точка първа от Приложението по чл. 2 от проекта на наредбата обхваща изискванията към кандидатите за входящо минимално образователно или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация. Така съответно в т. 1.1.3 се посочва изискване за входящо квалификационно равнище по продължаващо професионално обучение за придобиване на III степен – вече придобита II степен по същата професия. В проекта липсва обаче ясно разписано изискване за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на IV степен на професионална квалификация. Това води до вътрешна непоследователност в текста на проекта и създава неяснота относно надграждащия характер на степените на професионална квалификация. Предлагаме т. 1.1.3 да бъде допълнена, както следва: „1.1.3. За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация – завършено средно образование. Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на	Не се приема	ЗПОО не регламентира изисквания за минимално квалификационно равнище за продължаващо професионално обучение за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация. Продължаващото професионално обучение, като последователното надграждане на степени е относимо само до трета степен на професионална квалификация (чл. 10, ал. 3, т. 6 от ЗПОО), поради изискването за задължително придобито средно образование, което лицата с придобита втора или трета степен на професионална квалификация може и да не притежават.

		трета степен на професионална квалификация е придобита втора степен на професионална квалификация по същата професия. (Нов) Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация е придобита трета степен на професионална квалификация по същата професия.“		
		2. Отпадане на израза „под надзор“ в т. 2.2. В т. 2.2 относно III степен на професионална квалификация (СПК) е използван изразът „*лице, което е придобило квалификация по част от професията, следва да упражнява <u>под надзор</u> единствено дейностите, свързани със съдържанието на професионалното обучение*“. Смятаме, че добавянето на израза „под надзор“ е непоследователно и неудачно по няколко причини: – терминът „под надзор“ не е дефиниран нито в проекта на наредбата, нито в приложимата уредба за професионалното образование и обучение в България; – въвежда се неясен режим на упражняване на дейност, който не е характерен за регулирането на квалификацията по част от професия и не става ясно кой упражнява надзор, в какви действия се изразява надзорът, кой носи отговорността за резултата от липсата на надзор, какво налага упражняването на надзор изначално; – формулировката е достатъчно ясна и без този израз, тъй като ограничението се съдържа в думите „единствено дейностите, свързани със съдържанието на професионалното обучение“. Предлагаме изразът „под надзор“ да отпадне, тъй като целта и правното му съдържание са неясни.	Приема се	
		3. Изисквания за придобиване на част от професията и преосмисляне на придобиване на квалификациите по част от професията Предложението за извършване на дейности „под надзор“ в настоящата т. 2.3., може би е в резултат на това, че е възможно лице да придобие директно част от професия от ниво III СПК без да притежава ниво II СПК като предварително изискване. Наистина, в момента проектът допуска придобиването на квалификация по част от професията на ниво III СПК без ясно	Приема се частично	Възможността за придобиване на квалификация по част от професия е регламентирана в ЗПОО. Не може с подзаконов акт какъвто е ДОС да се поставят ограничения, каквито няма в закона относно придобиването на част от професия. Комбинациите в т. 4 са прецизирани и редуцирани, съобразно пазара на

		определено предходно квалификационно равнище. Това създава риск лицето да навлезе в разширени или специализирани компетентности от III степен, без да притежава фундаменталните знания и умения, които II степен гарантира. Удачна превантивна мярка, която би гарантирала сигурност на лицето да упражнява свободно професията е изискването за предходно придобито цяло ниво II СПК и възможност за последващо придобиване на част от професията по ниво III СПК съгласно възможностите, посочени в проекта. Въвеждането на изискване за първоначално придобиване на пълна II СПК, преди да се позволи обучение за част от III СПК, представлява разумна защитна бариера, която осигурява базов минимум от компетентности, необходими за безопасно упражняване на дейностите и предотвратява създаването на „фрагментарна“ квалификация без достатъчна основа. В изпълнение на духа и смисъла на ЗПОО, както и на настоящата наредба, подобна мярка ще гарантира последователност в обучението, каквато е заложена в закона чрез разделението между квалификация по професия и квалификация по част от професия. Така ще се създадат условия лицето да упражнява професията уверено, компетентно и без риск от грешки, произтичащи от липса на фундаментална подготовка. Това ще повиши чувствително сигурността за потребителите на козметичните услуги. Нещо повече – настоящият проект вече предвижда силна фрагментация съгл. т. 4. (стр. 56) за съвкупността от ЕРУ, които формират придобиването на квалификация по част от професията. Центровете за професионално обучение ще могат да издават 23 отделни категории удостоверения за част от професия от ниво III, както и 12 от ниво II. Възприемането на този подход силно ще затрудни възможното осъществяване на държавен здравен контрол поради следните причини: - липса на нормативно скрепено задължение за притежание на конкретна СПК за извършване на конкретни козметични услуги; - действие в бъдеще на предложената наредба, което означава, че ако влезе в сила, ще обхване единствено лицата, навършили 16 години след 01.01.2026 г. и учениците от учебната 2026-2027 година, докато лицата		труда, където съществуват длъжности, които могат да бъдат заемани с придобита част от професия.

		придобили проф. квалификация преди това ще са преминавали обучение по различни програми; - почти невъзможно проследяване на корелацията между придобитата СПК преди и след 01.01.2026 г. и предлаганите козметични услуги в рамките на козметичните салони. Предлагаме въвеждане на изискване за придобита ниво II СПК като предварително изискване за обучение по част от професията по ЕРУ от ниво III. Съответно с това предложение, предлагаме преразглеждане и силно редуциране на броя на възможностите за раздробяване на СПК през издаването на удостоверения за част от професията. Разумно свеждането на възможност за част от професията, свеждаща се до обособяване на гримьори и масажисти.		
		4. Прецизиране на упоменатите козметични апарати и високотехнологични такива в проекта с цел изясняване съдържанието на обучението и възможностите за упражняване на професията след завършване Развитието на пазара и навлизането на множество и най-различни апарати, приложими в козметичните практики от години влиза в колизия с предлагането на редица медицински апарати (медицински изделия) и води до размиване на границата между козметичните и медицинските процедури и използваната за тях техника. От една страна част от апаратурата се използва от козметици и от лечебните заведения, защото самата технология позволява настройване на съответните подходящи параметри. Това често води до предписания от страна на държавния здравен контрол без значение дали козметикът спазва изискванията на закона за неинвазивна употреба. С приемането на Наредба № Н-4 от 3 октомври 2025 г. за утвърждаване на медицински стандарт „Кожни и венерически болести“ голяма част от неинвазивните апарати, използвани и в козметичните практики биват причислени към използваните такива за медицински цели без оглед на параметрезацията. От друга страна, част от самата апаратура формално отговаря на клас 3B или 4 според стандарта EN 60825-1 и Регламент (ЕС) 2017/745 за медицинските изделия, поради което без оглед на употребата, автоматично се счита за медицинска.	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Предложенията за „ограничена категория уреди клас 4“ са приети под условие, само ако са реално неаблативни и с параметрично ограничение, което вече е отразено в проекта на наредба. Не се приема предложението за включване на текст в наредбата, изискващ „допустими за професионална козметична практика след специализирано обучение и регистрация на уреда като козметичен“. Самата регистрация не може да замести необходимостта от ясни параметрични граници и обучение. Такива параметри и доказана

		Част от тях са предназначени за повърхностна фотобиомодулация, подмладяване, възстановяване на тъкани и биостимулация, без термичен или аблативен ефект. От трета, с не по-малко значение, е необходимостта от задълбочена предварителна подготовка за работа с част от апаратурата и придобиването на тези знания и умения е добре да следва логиката на ЗПОО като всяка следваща СПК надгражда квалификацията и в посока усвояване на по-сложна и отговорна технология в рамките на козметичната употреба и приложение. Поради горното, предлагаме въвеждане на изрично посочване на апаратурата, за която обучаващите се придобиват знания и умения за всяко ниво СПК поотделно. Описанията на апаратурата следва да включват конкретна параметризация, за да се определят границите между козметичната и медицинската употреба, която се преподава, както и обхвата на материала. При конкретизиране, ще се проясни например необходимостта от допълване на ЕРУ с придобиване на знания за: основи на фотобиомодулацията, безопасност при работа с лазери и LED системи, употреба на параметри на експозиция (mW/cm², J/cm², nm), защита на очите и фоточувствителни състояния. Използването на високотехнологична апаратура изисква основни познания по физика (електротехника), които не са заложени в проекта към момента. Предлагаме да се въведат параметрични граници за лазерни и светлинни уреди, допустими в козметичната практика, както следва: • Нискоенергийни лазери (Low-Level Laser Therapy – LLLT) – Дължина на вълната: 400–850 nm – Изходна мощност: до 500 mW на диод – Енергийна плътност: до 60 mW/cm² – Без термичен и аблативен ефект • Средноенергийни лазери и LED системи за фотобиомодулация – Дължина на вълната: 400–900 nm – Енергийна плътност: до 120 mW/cm² – Мощност на излъчване: до 2000 mW общо (при множество диоди)		безопасност не са предмет на регулиране от настоящата наредба, тъй като тя урежда компетентностите на обучаващите се, а не дейността на практикуващите козметици.

		– Контролирана експозиция, без увреждане на тъканите Допустими за професионална козметична практика след специализирано обучение и регистрация на уреда като козметичен. • Високоенергийни лазери (клас 4 по безопасност) – Да се допуска ограничена категория уреди клас 4, само ако са регистрирани и декларирани от производителя като „козметични устройства“, не като медицински изделия. – Работна мощност до 5000 mW (5 W) при разсейвано или дефокусирано лъчение – Без аблативен, режещ или термичен ефект върху кожата – Енергийна плътност под 150 mW/cm² – Работа в непряк контакт с кожата или чрез дифузна оптика (LED, колариум, фотобиомодулатор, IR панел) – Оборудвани със защити (датчици за температура, таймери, сензори за дистанция, CE и EMC маркировка) Тази подкатегория следва да бъде дефинирана като „Високоинтензивни фотонни уреди за козметична употреба (VPCU – Cosmetic Photonic Class 4 Devices)“ и да се допуска тяхната употреба от козметици, преминали специализирано обучение и притежаващи удостоверение по безопасност при работа с оптични излъчвания.		
		5. Препоръка: Разрешаване на възникващите нужди в резултат на приемането на новата наредба от достъп до обучение и квалификация в IV СПК Препоръка: В сътрудничество с министерство на здравеопазването да се изработи нормативен акт, който да различава медицинските клас 4 лазери (аблативни, хирургични, епилационни) от козметичните клас 4 фотобиомодулиращи системи. **Препоръка**: Необходимо е да се предвиди от страна на МОН как могат да бъдат използвани наличните възможности, уредени в законодателството в сферата на продължаващото професионално обучение, така че на специалистите с дългогодишен опит, които практикуват от години, но са завършили по стари учебни програми сравнително бързо да могат да приравнят уменията си. Особено важно би било, ако министерство на здравеопазването изисква наличието на конкретно преминато обучение за работа с конкретни апарати и процедури. Тези професионалисти трябва да имат възможност	Не се приема	Предложенията надхвърлят обхвата на тази наредба и не може да въвежда допълнителни регулаторни режими извън компетентността на МОН – включително създаване на нови нормативни актове, класификация на лазерни системи, условия за допускане до обучение, механизми за приравняване на опит или изисквания за продължаващо професионално развитие. ЗПОО вече предоставя механизми за валидиране на професионална квалификация, които не изискват допълнително разписване в наредбата.

		за валидиране и признаване на компетентности без да бъдат третирани като начинаещи, стига да могат да докажат опита си. Подходяща комуникация от МОН към общността би била високо оценена. **Препоръка**: Включване на принципа на непрекъснато професионално развитие (CPD) – системно надграждане на знанията и уменията чрез допълнителни обучения и сертификации, което е задължителен стандарт в ЕС в сходни нормативни актове.		
23.	**Лилия Денчева (електронна поща)**	1. Квалификация на практикуващите козметици и преходен режим Констатация: Към настоящия момент, значителен брой козметици, притежаващи професия „Козметични услуги“ със степен на професионална квалификация втора (II) или трета (III), извършват апаратни процедури от дългогодишен опит. Предложение: Да бъде предоставена възможност за признаване на опита и допълнително придобиване на необходимата квалификация чрез организирането на приравнителни/допълнителни курсове (модули), целящи повишаване на степента на професионална квалификация до четвърта (IV) или съответната изискуема степен.	Не се приема	Предлаганият „приравнителен“ или преходен режим за повишаване на степента на професионална квалификация не може да бъде въведен в рамките на ДОС, тъй като механизмите за признаване на опит, валидиране на компетентности и продължаващо професионално обучение са изчерпателно уредени в Закона за професионалното образование и обучение и не подлежат на допълнително регламентиране в ДОС. Наредбата не може да създава нови процедури за приравняване на квалификационни степени или да въвежда изключения от действащия нормативен режим.
		2. Обучение за четвърта степен на квалификация и преходен период Констатация: Настоящото положение в Република България не предоставя акредитирани центрове или колежи с разработени и утвърдени учебни програми за придобиване на четвърта (IV) степен на професионална квалификация по професия „Козметични услуги“. Предложение: Да бъде установен достатъчно продължителен буферен (преходен) период за привеждане на квалификацията в съответствие с новите регулации, който да не бъде по-кратък от дванадесет (12) месеца. Този период следва да започне да	Не се приема	Въвеждането на преходен или „буферен“ период не е предмет на този държавен образователен стандарт и не може да бъде регламентиран в рамките на тази наредба. Процедурите по акредитация, откриване и функциониране на обучаващи институции, както и сроковете за въвеждане на нови програми, са уредени в Закона за професионалното образование и

		тече от датата на акредитация и функциониране на обучителни структури, предлагащи необходимата IV степен		обучение (ЗПОО). Всяка институция, която изпълни изискванията на ЗПОО и на МОН относно материалната база, оборудването и преподавателските кадри, може да бъде регистрирана като професионален колеж и да предлага обучение за IV СПК. Съгласно ЗПОО (чл. 19, ал. 3) професионалните гимназии също могат да осъществяват и професионално обучение с придобиване на четвърта степен на професионална квалификация въз основа на заповед на министъра на образованието и науката, ако отговарят на условията, определени с държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията.
		3. Въвеждане на лазерни процедури в трета степен на Квалификация * Констатация: Масово практикуваните лазерни процедури с немедицинско предназначение не нарушават целоспа на кожата и са съпоставими по инвазивност с процедури като микронидлинг, перманентен грим и ултразвук, които вече са включени в трета (lll) степен на професионална квалификация. Четвъртата (IV) степен е определена за специалисти с предимно управленски и инструкторски функции. * Предложение: Да се предвиди въвеждане и преподаване на лазерни процедури с немедицинско предназначение (като лазерна епилация) в учебните програми за придобиване на трета степен на професионална квалификация. <u>Регулация по вид процедура и дефиниране на границите между „Медицински” и „Немедицински” Услуги</u> * Преглед на Добри Практики от ЕС: Регулаторните рамки в редица държави членки на Европейския съюз (ЕС) дефинират границите между „медицински” и „немедицински” апаратни процедури, базирайки се на вида	Не се приема	Козметичните дейности са неинвазивни и безопасни, с въздействие само върху епидермиса; всяка интервенция над 0,5 мм или с термичен/аблативен ефект се смята за медицинска. Българското законодателство изисква ясно разграничаване между медицински и немедицински процедури, което гарантира безопасност на обучаващите се и на бъдещите практикуващи. Лазерните процедури с потенциален рисков ефект не могат да бъдат включени в трета степен, тъй като това би нарушило принципите за безопасност и компетентност, съгласно становището на МЗ.

		процедурата, а не на техническите параметри на апаратурата. * Пример (Чехия): Една и съща апаратура, използвана с идентични параметри, може да извършва Лазерна епилация (класифицирана като козметична услуга, подлежаща на ДДС) и Третиране на фоликулит (класифицирана като медицинска услуга, освободена от ДДС). Козметикът има право да извършва само козметичната процедура, докато медицинската е запазена единствено за лекар. * Ограничение за Козметици: Съществува ограничение, забраняващо на козметиците нарушаване на целостта на кожата на дълбочина над 0.5 мм, независимо от мощноспа на апарата, с който разполагат. Извършването на медицински процедури от некомедицински персонал подлежи на строги санкции. * Данъчен Аспект: Подобна категоризация облекчава счетоводното отчитане и прилагането на данъчните режими (ДДС). * Пример (Германия): За извършване на специфични процедури, като лазерна епилация, се изисква допълнителна специализирана квалификация (Ausbildung), придобита в одобрени от компетентното министерство обучителни центрове. * Предложение за Категоризация: Да се приложи категоризация на регулацията по вид на процедурата, а не по параметрите на апаратурата. Това ще позволи ясно определяне кой специалист (козметик, лекар) и при какви условия има право да извършва конкретен вид процедура, като се отчита целта (козметична или медицинска) на интервенцията.		
24.	**Асоциация на естетичните дерматолози в България (електронна поща и до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)**	1. На 14.10.2025 г. в Портала за обществени консултации е публикуван проект на Наредба за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“, с която се предлага приемане на нов държавен образователен стандарт (ДОС) за придобиване на квалификация по професията „Козметик“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), утвърден със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г. на министъра на образованието и науката.	Приема се	

		Запознавайки се със съдържанието на предложения проект на поднормативен акт и изхождайки от мотивите по него, в настоящото становище изразяваме следните конкретни предложения, които имат пряко значение не само за образователния процес, но и за здравето на потребителите на тази част от козметичните услуги. Целим прецизиране на професионалния профил, повишаване на безопасността на практиката и осигуряване на ясно разграничаване между козметичните и медицинските дейности. Проектът на ДОС „Козметични услуги“ използва нормативно непризнати изрази като „козметична апаратура“, които нямат правна сила в опит да се разграничи употребата на апаратура, която попада или може да попадне в нормативно признатото разбиране за „медицинско изделие“. Правото на ЕС и българското законодателство имат разбирането за козметичен продукт, каквато общата апаратура не е, защото не е продукт или субстанция. Предвид съществуването на дефиницията за медицинско изделие, условно под козметичен апарат може да се разбира апарат с възможно козметично приложение, отговарящ на регулаторните стандарти и изисквания на ЕС за електрическите апарати и потребителските стоки и приложение (професионално или лично), което не може да бъде обхванато от определението за медицинско изделие. Съгласно чл. 1, § 2 от Регламент (ЕС) 2017/745 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2017 година за медицинските изделия, за изменение на Директива 2001/83/ЕО, Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕО) № 1223/2009 и за отмяна на директиви 90/385/ЕИО и 93/42/ЕИО на Съвета, регламент се прилага и за групите продукти без медицинско предназначение, които са изброени в приложение XVI като се вземат предвид достиженията на техническия прогрес и в частност съществуващите хармонизирани стандарти за аналогични изделия с медицинско предназначение, основаващи се на подобна технология. Общите спецификации за всяка от групите от продукти, изброени в приложение XVI, включват най-малкото прилагане на управление на риска, посочено в приложение I, за съответната група от продукти и, ако е необходимо, клинична оценка по отношение на безопасността.		

		Така Приложение XVI - списък на групите продукти без медицинско предназначение, посочени в член 1, § 2, определя, че медицински изделия са: • т. 2 - Продукти, предназначени да бъдат изцяло или частично въведени в човешкото тяло чрез хирургически инвазивни средства с цел промяна на анатомията или за прикрепяне на части на тялото, с изключение на продуктите за татуиране и пиърсингите; • т. 3 - Вещества, комбинации от вещества или артикули, предназначени да бъдат използвани за лицев или друг филър на кожата или лигавицата чрез подкожно, субмукозно или интрадермално инжектиране или друго въвеждане, с изключение на тези за татуиране; • т. 5 - Оборудване с висок интензитет на електромагнитно излъчване (напр. в инфрачервения, видимия и ултравиолетовия спектър), предназначено за използване върху човешкото тяло, включително кохерентни и некохерентни, монохромни и широкоспектърни източници, като например лазери и оборудване с интензивна пулсова светлина за възстановяване на кожата, отстраняване на татуировки или на окосмяване или друго третиране на кожата. Класификацията на лазерните системи се извършва по международния стандарт IEC 60825-1 (Safety of laser products - Part 1: Equipment classification and requirements), който определя границите на безопасност и разделя лазерите на класове от 1 до 4 според риска. Само лазерите от ниските класове (1, 1M, 2, 2M и ограничено 3R) са подходящи за козметична употреба. Лазерите от клас 3B и 4 се квалифицират като медицински изделия с висок рисков профил. Извадка; 7 Additional requirements for specific laser products 7.1 Medical laser products Each medical laser product shall comply with all of the applicable requirements for laser products of its class. In addition, any Class 3B or Class 4 medical laser product shall comply with IEC 60601-2-22. Затова терминът „нискоенергийни лазери“ следва да се разбира като нискокласови лазери съгласно IEC 60825-1 (добре е да се посочи в самия ДОС), за да се избегнат неясноти и неправилно включване на медицинска апаратура.		

		Класовете съгласно международния стандарт се разглеждат така: 1 - безопасен; 1M - безопасен при определени условия; 2 - безопасен при кратко излагане; 2M - безопасен при повишено внимание; 3R - малък риск; 3B - висок риск за очите; 4 - много висок риск. В козметичната практика могат да бъдат използвани нисък клас лазерни устройства от клас 1, 2 или ограничено 3R, които работят с ниска мощност (обичайно под 500 mW), не притежават термичен или аблативен ефект и оказват единствено фотобиомодулиращо действие върху повърхностните слоеве на кожата. Тези системи са предназначени за козметични цели - подобряване на микроциркулацията, стимулиране на клетъчните процеси, подпомагане на регенерацията и възстановяване на кожата - без да причиняват разрушаване на тъкан или да изискват медицинско наблюдение. Съгласно чл. 2, т. 1 и т. 2 на Регламент (ЕС) 2017/745 („MDR“) се определя, че „медицинско изделие“ е всяко средство, предназначено от производителя да се използва самостоятелно или във връзка с други средства за човешка употреба с цел диагностика, превенция, наблюдение, лечение или смекчаване на болест, или изменение на анатомични структури или физиологични процеси, и чието основно действие се постига чрез физически средства. По силата на чл. 5, §1 от същия регламент пускането на пазара и влизането в употреба на медицински изделие е допустимо само ако изделието отговаря на изискванията за безопасност и ефективност, утвърдени в MDR и техническите стандарти. Независимо от представянето на дадено устройство като „козметичен апарат“, то запазва статуса си на медицинско изделие, ако отговаря на дефиницията по чл. 2, т. 1 и 2 от Регламент (ЕС) 2017/745 — т.е. ако е предназначено да се използва самостоятелно или в комбинация с други средства за диагностика, превенция, мониторинг, лечение или модификация на анатомична структура или физиологичен процес на човешкото тяло — и неговото основно действие се постига посредством физическо средство. Подкрепа за това дава и ръководството на Medical Device Coordination Group (MDCG) по разграничаване „гранични случаи“ (borderline) между медицински изделия и козметични продукти, според		

		което само твърдението „обхваща се от козметично предназначение“ не е достатъчно, ако устройството по функция, енергия, начин на действие и предназначение принадлежи към регулацията за медицински изделия. Следователно, ако апаратът работи с висока енергия, прониква в тъкани, има терапевтичен или аблативен ефект или се използва за промяна на структурни или физиологични процеси — той не може да се третира като козметичен, а следва да се счита за медицинско изделие, подчинено на MDR. Следователно, лазерни системи, които попадат във високорискови класове (клас 3B или 4 по стандарт IEC 60825-1) и чието предназначение е аблация, коагулация или инвазивна терапия, безусловно се квалифицират като медицински изделия и са извън рамките на професията „козметик“. По тази причина съдържанието на проекта, който допуска използването на „нискоенергийни лазери“ без ясно разграничение, подлежи на прецизиране, като препоръчваме терминът да бъде формулиран като „нискокласови лазери за козметична фотобиомодулация (LLLT)“, за да се избегне неправомерно прилагане на изделия, обхванати от MDR. С оглед на това настояваме проектът на ДОС да предвиди по-ясно разграничение между допустима апаратура за козметична употреба и технологии, попадащи под медицински режим, за да се гарантира съответствие с европейското законодателство и безопасност на практиката. С цел изясняване на границата по отношение на апаратурата и нейното приложение от медицинска гледна точка разясняваме следното: В проекта се използва терминът „LED фотодинамични апарати“, който е твърде общ и предполага медицински смисъл, несъответстващ на реално използваните в козметичната практика технологии. В медицината „фотодинамична терапия“ означава процедури с фотосенсибилизиращи вещества и контролирано активиране със специфичен светлинен спектър-дейност, която е извън обхвата на козметичната професия. В практиката на козметиците следва да се използват единствено LED устройства за фотобиомодулация - нискоенергийни панели или маски, работещи в непрекъснат режим и без аблативен ефект, обикновено в спектрите червено (620-660 nm), синьо (405-450		

		nm), жълто (560-590 nm) и инфрачервено (810-950 nm). Няколко уточнения: • LED / LLLT (Low-Level Light Therapy) представлява нискоенергийна светлинна терапия, използваща светодиоди (LED) в непрекъснат режим на работа, без аблативно или термично увреждане. Енергийната плътност е ниска, а целта е фотобиомодулация - стимулиране на клетъчни процеси, подобряване на микроциркулацията и подпомагане на регенерацията на кожата. Използват се най-често червена, синя, жълта и инфрачервена светлина. Това са козметични устройства с висок профил на безопасност. • PDT (Photodynamic Therapy) е фотодинамична терапия - медицинска процедура, която комбинира фотосенсибилизиращо вещество (ALA, MAL и др.) с активиране от специфична светлина (най-често синя или червена). Активираната субстанция предизвиква селективно увреждане на клетки или тъкани. Използва се при лечение на акне, преканцерози и онкологични състояния. PDT изисква медицинско наблюдение и не следва да попада в обхвата на козметичната дейност. • IPL (Intense Pulsed Light) представлява технология, генерираща широкоспектърна импулсна светлина с висока енергия. Използва се за третиране на пигментации, капиляри, фотоепилация и фотоподмладяване. За разлика от LED, IPL е термична и високоенергийна технология с по-висок рисков профил и изисква стриктно определени параметри на импулса. IPL не е LED терапия, има различен механизъм на действие и в много приложения граничи с медицински процедури. С оглед избягване на неясноти и възможни неправилни тълкувания предлагаме терминът да бъде прецизиран и заменен с „LED апарати за козметична фотобиомодулация“, което по-точно отразява тяхната функционалност и безопасен профил. В проекта се използва и терминът „фокусиран ултразвук“, който е отново твърде широк и създава предпоставки за неоднозначно тълкуване. В нормативната и медицинска практика под „фокусиран ултразвук“ се включват технологии с фундаментално различен механизъм на действие и рисков профил. Медицинските системи за високоефективен фокусиран ултразвук (HIFU/FUS), предназначени за аблация или		

коагулация на тъкани и използвани за лечение на тумори, фиброиди или други терапевтични цели, работят с високи енергийни нива, проникват на значителна дълбочина и представляват медицинска дейност, извършвана единствено от лица с медицинска квалификация. Тази технология не може да бъде включена в обхвата на професията „козметик“.
В козметичната практика следва да се използват само нискоенергийни варианти на фокусиран ултразвук, предназначени за повърхностни структури, които предизвикват контролирана термична стимулация и ремоделиране на кожата, без аблативен ефект и без засягане на дълбоки тъкани. С цел правна яснота, безопасност и недопускане на смесване между медицински и козметични технологии предлагаме терминът да бъде прецизиран като „нискоенергиен фокусиран ултразвук за козметични цели“, което еднозначно ограничава допустимото оборудване в рамките на професионалния стандарт и съответства на реалния обхват на дейност на козметиците.
Лазери
Медицинските лазери, включително александритни, Nd:YAG, Er:YAG, CO2, Q-switched и пикосекундни системи, са ключова част от дерматологичната практика, тъй като осигуряват възможност за прецизно третиране на лезии, фракциониране на дермата, коагулация, аблация и фотомеханично разрушаване на пигмент. Тези устройства работят с висока 5
енергия, проникват в дермата и хиподермата и предизвикват контролирано тъканно увреждане — механизъм, който е характерен за медицинска интервенция по смисъла на Регламент (ЕС) 2017/745. Поради това те изискват медицинска оценка, индивидуализирана преценка за противопоказания, подготовка, управление на усложнения и работа в среда със стриктен контрол, която не може да бъде гарантирана извън лечебните заведения.
На практика не съществува ефективен регулаторен механизъм, който да предотврати нерегламентирана употреба на високорискови лазерни технологии при отсъствие на медицинско лице, тъй като апаратурата може лесно да бъде закупена, рекламирана или преетикетирана като „козметична“, въпреки че по своята енергия, дълбочина и механизъм попада в категорията на медицинските изделия. Ето защо включването на термин като „нискоенергийни лазери“ в професионалния

		стандарт без ясно ограничение неизбежно създава риск от навлизане на медицинска апаратура в козметичните салони и представлява регулаторен пропуск, който следва да бъде отстранен чрез изрично изключване на високорисковите лазерни системи. Макар че практиката в страната показва масово извършване на лазерна епилация от козметици, включително с диодни лазери в диапазон 808-810 пт, характерът на тази дейност обективно е свързан с висока енергия, дълбока дермална пенетрация и реален риск от изгаряния, постинфламаторни хиперпигментации, белези и увреждане на фоликуларни структури. Търсенето на услугата и широкото ѝ разпространение не отменят необходимостта от повишено професионално ниво — напротив, те налагат нормативното установяване на по-високо квалификационно равнище. С оглед безопасността на клиентите и единната европейска практика препоръчваме лазерната епилация (само с диоден лазер и IPL) да бъде включена единствено в рамките на четвърта степен на професионална квалификация (IV СПК) или дори по-високо ниво по ЕКР/НКР, придружено от задължително допълнително обучение, включващо анатомия, фототипове, противопоказания, параметри на лазера, оценка на кожни реакции, управление на усложнения и работа с медицинска апаратура. Това ще гарантира, че лицата, извършващи лазерна епилация, притежават необходимата подготовка за безопасно боравене с диодни лазерни системи и IPL ще осигури устойчив и защитен професионален стандарт, съвместим с европейските изисквания за работа с лазерни устройства. Задължително следва обучението да се провежда от лекари- специалисти по КВБ. Радиочестота Радиочестотните технологии включват широк спектър от устройства - от нискоенергийна RF за повърхностно стягане на кожата до високоефективни медицински системи за липолиза, коагулация или фракционирано третиране на дермата. За да се избегне смесване между козметични и медицински апарати, предлагаме в стандарта да бъде допусната единствено неинвазивна нискоенергийна радиочестотна терапия (0.3-1 MHz, 10-30 W, 1-3 mm дълбочина, температура в дермата 38-42"C), без проникващи елементи и без тъканно разрушаване.		

		Подходящи технологии са: многополярна, биполярна, монополярна радиочестота, комбинирани системи (конкретно радиочестота, вакуум, ролки). При медицинско приложение, радиочестотите се настройват в следните диапазони: мощност 31-150 W, могат да стигнат температура в дермата до 70°C, проникват до 35 mm в подкожието. Комбинирането на радиочестоти с микронидлийнг практически е медицинска дейност, освен ако козметикът не прониква не по-дълбоко от 0,2 до 0,5 mm като разликата е спрямо зоната - кожата покрай очите е по-тънка и богато кръвоснабдена, а температурата в дермата не надминава 42''C. Мускулна стимулация Козметичната мускулна стимулация представлява приложение на нискочестотни електрически импулси, които предизвикват леки, контролирани съкращения на повърхностната мускулатура на лицето или тялото. Тази форма на електромиостимулация работи с ниска до умерена интензивност и с честоти в рамките на 20-100 Hz, като ефектът й е ограничен до подобряване на мускулния тонус, активиране на локалната микроциркулация, леко моделиране на контурите и временно повдигане на тъканите. Механизмът е неинвазивен и повърхностен, без терапевтичен или рехабилитационен характер, което позволява използването й в козметичната практика. Тази технология следва да бъде ясно разграничена от медицинските варианти на електростимулация, които работят с по-висока енергия, повлияват дълбоки мускулни групи или се използват за лечение на заболявания, тъй като те попадат извън обхвата на професията „козметик“. Обучението за ползване на апаратура по тази точка следва да се осъществява само в IV СПК или по-висока от лекар- специалист по физикална и рехабилитационна медицина, съблюдавайки Наредба за утвърждаване на медицински стандарт "Физикална и рехабилитационна медицина". Охлаждащи терапии Криотерапия в контекста на козметична дейност означава контролирано охлаждане на кожата с неразрушителна ефект, което се осъществява с цел успокояване, дренаж, намаляване на отока и зачервяването, подобряване на комфорта на кожата. Те трябва да бъдат включени в ДОС. За разлика от тях		

криолиполизата, която предизвиква селективна апоптоза на мастни клетки чрез замразяване при отрицателни температури, представлява медицинска интервенция, водеща до промяна в анатомични структури. Този метод следва да бъде изрично изключен от компетентностите на козметика поради високия рисков профил и медицинския механизъм на действие.
Плазма и плазма с радиочестота
Плазмените устройства - независимо дали са чисти плазма пени или комбинирани апарати, които съчетават плазмена арка с радиочестота - работят чрез създаване на малка електрическа искра между върха на апарата и кожата. Тази искра изгаря микроскопични точки върху повърхността, водейки до свиване на кожата и коагулация на повърхностните тъкани. При по-мощните плазмени апарати (особено хибридните с RF) ефектът може да навлезе по-дълбоко и да предизвика термично увреждане в горната част на дермата. На практика това ги прави технология, която причинява микроизгаряния и ремоделиране на тъканта - затова се използват за "нехирургична" блефаропластика, третиране на стрии, дребни кожни несъвършенства и стягане на зони с отпусната кожа. Много от тези устройства изглеждат „малки и козметични“, но реално създават микрорани и коагулация, което ги приближава до инвазивни процедури.
В проекта на Държавния образователен стандарт се наблюдава целенасочено избягване на медицинска терминология, но използваните обобщени и недефинирани понятия фактически обхващат технологии, чиито механизми на действие и възможни ефекти надхвърлят границите на козметичната практика и навлизат в зоната на медицинските интервенции. Термини като „плазма“, „фототермолиза“, „радиочестота“, „нискочестотни токове“, „неинвазивно дълбочинно въздействие“, „електролизни системи“, „трансдермална доставка“ и „трайна епилация“ са употребени без необходимите технически параметри, без позоваване на класове устройства, без ограничение на енергийните нива и без ясно определяне на дълбочината на въздействие. Това допуска включването — по тълкуване — на високорискови, комбинирани или хибридни апарати, които по своя характер имат потенциал да причинят структурна промяна на тъкани и се използват преимуществено в дерматологичната практика.

		Подобна непълнота и липса на дефиниции създава регулаторна несигурност, предпоставя неправомерно разширяване на професионалния обхват и може да доведе до използване на апаратура с медицински рисков профил в козметични обекти. С оглед на това е необходимо термините и допустимият обхват на апаратните технологии да бъдат прецизирани чрез изрично разграничаване на козметичните от медицинските процедури, като този процес се осъществи в координация между Министерството на образованието и науката и Министерството на здравеопазването.		
		2. Излишно и опасно фрагментиране на професията „Козметик“ Подчертаваме, че предложеното в проекта фрагментиране на професията „козметик“ чрез възможност за обучение по „част от професията“ в рамките на няколко месеца е не само образователно непълноценно, но и рисково от гледна точка на здравната безопасност. Козметиката е комплексна професия, опираща се на знания по анатомия, физиология, дерматология, хигиена, техника и безопасност. Разделянето ѝ на отделни сегменти без цялостна подготовка води до неконтролируемо ниво на некомпетентност, липса на обща база и опасност лица с минимално обучение да извършват дейности, които изискват разбиране на кожните реакции, противопоказанията и потенциалните усложнения. Подобен подход противоречи на логиката на професионалното образование и не защитава интереса не само на потребителите, но и на съвестните професионалисти. Особено притеснително е, че проектът позволява записване на обучение за част от професията без предварително придобита II СПК, което обезсмисля самата идея за структура и последователност в професионалното образование. Защо професионалистите в сферата да са мотивирани да се изграждат цялостно като специалисти, инвестирайки ресурси в повишаване и поддържане на квалификацията си? От медицинска гледна точка липсата на базови знания - структура на кожата, физиология, хигиена, безопасност, видове кожни реакции - прави обучението по отделни процедури изолирано, повърхностно и рисково. Това означава, че лице без основна квалификация би могло да се обучи за конкретна процедура без	Приема се частично	Възможността за придобиване на квалификация по част от професия е регламентирана в ЗПОО. Комбинациите в т. 4 са прецизирани и редуцирани, съобразно пазара на труда, където съществуват длъжности, които могат да бъдат заемани с придобита част от професия.

		минимална теоретична подготовка, което е неприемливо както от дерматологична, така и от професионална перспектива. Подкрепяме надграждане и развитие, но то трябва да бъде стъпаловидно и логично, а не чрез „преки пътища“, които игнорират фундаменталната основа. Дерматологичната общност подкрепя развитието на професията „Козметик“, но не и за сметка на сигурността, яснотата и последователността на подготовката.		
		3. Целенасочено концентриране на апаратура в ниво III СПК Проектът допуска натрупване на широка и технологично сложна апаратура още в рамките на III степен на професионална квалификация. Това включва методи, които на практика изискват значително ниво на разбиране на тъканна физиология, биофизика и реактивност на кожата. Дерматолозите наблюдаваме ежедневно усложнения от неправилно използвана апаратура - изгаряния, белези, хиперпигментации, парадоксално окосмяване - което ясно показва, че работата с енергийни системи не може да бъде част от ранно, недоизградено професионално ниво. Логичната и безопасна подредба изисква апаратите да бъдат позиционирани единствено в рамките на IV СПК или по-високо след ясно структурирано, последователно обучение.	Приема се	

		4. Излишно и опасно фрагментиране на професията „Козметик“ Подчертаваме, че предложеното в проекта фрагментиране на професията „козметик“ чрез възможност за обучение по „част от професията“ в рамките на няколко месеца е не само образователно непълноценно, но и рисково от гледна точка на здравната безопасност. Козметиката е комплексна професия, опираща се на знания по анатомия, физиология, дерматология, хигиена, техника и безопасност. Разделянето ѝ на отделни сегменти без цялостна подготовка води до неконтролируемо ниво на некомпетентност, липса на обща база и опасност лица с минимално обучение да извършват дейности, които изискват разбиране на кожните реакции, противопоказанията и потенциалните усложнения. Подобен подход противоречи на логиката на професионалното образование и не защитава интереса не само на потребителите, но и на съвестните професионалисти. Особено притеснително е, че проектът позволява записване на обучение за част от професията без предварително придобита II СПК, което обезсмисля самата идея за структура и последователност в професионалното образование. Защо професионалистите в сферата да са мотивирани да се изграждат цялостно като специалисти, инвестирайки ресурси в повишаване и поддържане на квалификацията си? От медицинска гледна точка липсата на базови знания – структура на кожата, физиология, хигиена, безопасност, видове кожни реакции – прави обучението по отделни процедури изолирано, повърхностно и рисково. Това означава, че лице без основна квалификация би могло да се обучи за конкретна процедура без минимална теоретична подготовка, което е неприемливо както от дерматологична, така и от професионална перспектива. Подкрепяме надграждане и развитие, но то трябва да бъде стъпаловидно и логично, а не чрез „преки пътища“, които игнорират фундаменталната основа. Дерматологичната общност подкрепя развитието на професията „Козметик“, но не и за сметка на сигурността, яснотата и последователността на подготовката.	Приема се частично	Възможността за придобиване на квалификация по част от професия е регламентирана в ЗПОО. Комбинациите в т. 4 са прецизирани и редуцирани, съобразно пазара на труда, където съществуват длъжности, които могат да бъдат заемани с придобита част от професия.

		5. Необходимост от допълване на ЕРУ по ЗБУТ Дерматолозите подчертаваме, че безопасната работа с апаратура, базирана на светлина, радиовълни, ултразвук или електричество, изисква познания по фотобиология, оптика, електротехника и биофизични механизми на действие. Липсата на такива фундаментални теми в проекта на ДОС води до ситуация, в която се изучават апарати без преподаване на принципите, които стоят зад тях. Това крие значителни рискове при реалната работа с технологии, при които малки промени в дължина на вълната, мощността или експозицията водят до съществено различен ефект. Настояваме за включване на минимален теоретичен блок, който да създаде предпоставки за разбиране и безопасност. Подходящо би било и преподавателите по анатомия, физиология и останалите медицински области на знание в различните степени да имат подходяща медицинска квалификация. От гледна точка на медицинската общност е необходимо да се отбележи, че разграничаването на козметичните от медицинските процедури не може да бъде извършено единствено от гледна точка на образователния процес. Механизмите на действие на апаратите, биологичните реакции на тъканите и рисковите профили изискват съвместна работа между МОН и МЗ, включително консултации с дерматолози и експерти по медицински изделия и медицинска физика. В дух на конструктивност и професионална отговорност заявяваме готовност за активно участие в процеса по прецизиране на границата между козметичните и медицинските дейности. Дерматологичната общност е на разположение за експертни разговори и работни срещи с министерствата, организациите на козметиците, както и с медицинските университети в страната. Убедени сме, че само чрез координиран диалог и участие на всички заинтересовани страни може да бъде изграден устойчив, безопасен и последователен стандарт, който да защитава както здравето на пациентите и потребителите, така и професионалните интереси на всички участници в сектора. Готови сме да съдействаме за изработването на параметри, дефиниции, технически критерии и образователни изисквания, които да гарантират ясно и дългосрочно решение на този въпрос.	Приема се частично	Не се приема да се разшири общата професионална подготовка със съдържание като фотобиология, оптика или електротехника. Съгласно чл. 28, ал. 2 от ЗПОО общата професионална подготовка се придобива чрез изучаване на учебни предмети или модули и е единна за всички професионални направления. Специфичните знания за безопасност при работа с апаратура вече са включени в съответните ЕРУ от специфичната подготовка, съгласувани са с министерството на здравеопазването и са позиционирани точно там, където реално се прилагат. Приема се да се конкретизират изискванията към преподавателите, което е направено в т. 6 от наредбата. Изискванията към преподавателите са уредени отделно и не са част от ЗБУТ

25.	**Radi Z** **(ПОК)**	1. Липсата на ясно разграничение между медицински и козметични дейности в проекта води до допълнително влошаване на и без това ниското ниво на качество и безопасност в сектора на козметичните услуги. Проектът не съответства на изискванията на БДС EN 17226:2019, който задължава държавата да постави ясна диференциация между козметични и медицински процедури и използваната апаратура. Освен това той противоречи на Регламент (ЕС) 2017/745, тъй като не поставя ограничения върху използването на медицински изделия (напр. лазери, IPL системи) от немедицински лица. Липсват и конкретни изисквания за безопасност при работа с електроуреди, лазери и RF устройства, въпреки че в ЕРУ 1 се споменава ЗБУТ, но без достатъчна конкретизация. Това създава риск от неправилно тълкуване на понятието „високотехнологична апаратура“ и може да доведе до незаконно използване на медицински устройства в козметични салони, застрашавайки здравето на клиентите и подкопавайки доверието в сектора.	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема бележката относно ЗБУТ. Съгласно чл. 28, ал. 2 от ЗПОО общата професионална подготовка се придобива чрез изучаване на учебни предмети или модули и е единна за всички професионални направления. Специфичните знания за безопасност при работа с апаратура вече са включени в съответните ЕРУ от специфичната подготовка, съгласувани са с министерството на здравеопазването и са позиционирани точно там, където реално се прилагат.
26.	**Становище от Ваня Вълчанова** **(до МОН през системата за документооборота EVENTIS R7)**	1. Обръщам се към Вас във връзка с предстоящото обсъждане и гласуване в Народното събрание относно предложението козметиците да получат разширени правомощия, надхвърлящи тези на медицинските козметици. Настоящото предложение е недопустимо, тъй като противоречи на нормативно установените медицински стандарти и създава реални и значителни рискове за общественото здраве. I. Правни аргументи 1. Нарушение на Закона за здравето Чл. 87, ал. 1 и ал. 2 ясно определят, че дейности с потенциален риск за здравето могат да се извършват само от лица с медицинско образование или под лекарски контрол. Козметичните процедури с апаратура, токове, лазери, киселини, микроперфорации и др. попадат именно в тази категория.	Не се приема	Представените възражения не се отнасят до съдържанието и правната рамка на държавния образователен стандарт по чл. 13а от Закона за професионалното образование и обучение. Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията „Козметични услуги“ не урежда правомощия за извършване на дейности в козметичните салони, нито разрешителни режими или медицински дейности.

		2. Нарушение на Закона за лечебните заведения Чл. 46 и 47 предвиждат, че медицински дейности се извършват единствено в регистрирани лечебни заведения, включително дейности по естетична медицина. Разширяването на правомощията на козметици би позволило немедицински персонал да извършва медицински манипулации, което е правно недопустимо. 3. Нарушение на европейски регулации Регламент (ЕС) 2017/745 (MDR) класифицира голяма част от апаратурата за естетични процедури като медицинско оборудване (лазери, RF, IPL, microneedling устройства и др.). Работата с такова оборудване изисква медицинска квалификация, която лица, преминали кратки курсове, не притежават. 4. Нарушение на Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД) Медицинският козметик (код 3252) е част от здравните професии и изисква държавно признато медицинско образование, включително фундаментални медицински дисциплини и клинична практика. Козметикът (код 5142) е немедицинска професия, предназначена за основни козметични грижи, без право и подготовка за извършване на дейности с медицински риск. Предлаганото разширяване на правомощията противоречи пряко на НКПД, като смесва две напълно различни професии и създава нормативен и професионален хаос. II. Заобикаляне на регламентирания образователен минимум 5. Медицинските козметици преминават 3-годишно обучение, включващо: • обща медицина • дерматология • анатомия • физиология • патология • медицинско право • клинична практика под лекарски контрол		Аргументите, свързани със Закона за здравето, Закона за лечебните заведения, Регламент (ЕС) 2017/745 (MDR) и Националната класификация на професиите и длъжностите, са предмет на самостоятелно правно регулиране и не се изменят чрез държавния образователен стандарт. В стандарта не се предвиждат компетентности извън обхвата на козметичната практика, като използваните термини и технически параметри са съгласувани с Министерството на здравеопазването.

		Това представлява медицинска подготовка, съпоставима с други специализирани здравни професии. 6. Козметиците посещават само 6–8 месечни курсове, които са: • без медицински предмети • без клинична подготовка • без обучение за разпознаване на заболявания • без компетентност за работа с апаратура, класифицирана като медицинско изделие. III. Надхвърлянето на компетентностите е правно недопустимо и представлява сериозна опасност Това не е приравняване, а надхвърляне на компетентности, което: • няма правно основание; • противоречи на държавните образователни стандарти; • нарушава Закона за здравето; • заобикаля изискванията за медицинска квалификация; • и създава директна заплаха за здравето на гражданите, чрез допускане на лица без медицинска подготовка до рискови процедури. Подобно разширяване би довело до реални опасности: неправилни процедури, усложнения, изгаряния, инфекции, пропуснати диагнози, невъзможност за реакция при спешни състояния. IV. Обществени рискове • увеличаване на медицинските усложнения; • липса на компетентна оценка на противопоказания; • рискова работа с апаратура, която може да причини трайни увреждания; • подкопаване на медицинския стандарт и обезценяване на медицинските кадри.		
27.	**Оля Тодорова (ПОК)**	1. Като практикуващ козметик с над 20 години опит, завършила професионална гимназия през 2004 г., изразявам следното становище:	Не се приема	Възможността за придобиване на квалификация по част от професия е регламентирана в

		Не подкрепям възможността за придобиване на „част от професия“ без премината II степен, тъй като това противоречи на Националната и Европейската квалификационна рамка и занижава професионалните критерии. Основните познания по хигиена, анатомия, физиология и безопасност се усвоява именно в тази степен и не могат да се заменят от кратки курсове.		ЗПОО. Не може с подзаконов акт какъвто е ДОС да се поставят ограничения, каквито няма в закона относно придобиването на част от професия. Комбинациите в т. 4 са прецизирани и редуцирани.
		2. Също така не одобрявам предложението високотехнологичните апарати да бъдат включени в III степен, защото според европейската практика и регламентите (ЕС) 2017/745 и 1223/2009, подобни технологии трябва да се изучават в по-високите квалификационни степени. Предлагам ясно разграничение между допустимите уреди за различните нива: – В II степен да се изучават основни апарати като дарсонвал, ултразвук до 1 MHz, вакуумни и галванични процедури, както и LED светлина в диапазона 415–660 nm с ниска мощност и повърхностнодействие. – В III степен да се включат микротокове, електропорация, кислородна мезотерапия, LED и близка инфрачервена светлина до 850 nm с интензитет до 60 mW/cm² и ултразвук до 3 MHz — без термичен ефект и само при контролирана мощност. – В IV степен да бъдат допустими инфрачервени технологии в диапазона 700–900 nm до 120 mW/cm², нискоенергиен лазер до 500 mW, радиочестотни процедури с контрол на температурата и HIFU само в козметичен режим, след специализирано обучение.	Приема се частично	Текстовете в проекта са редактирани след съгласуване с министерството на здравеопазването, като са поставени параметрични ограничения, които определят безопасните граници за козметична употреба. Не се приема предложението за включване на компетентности за инфрачервени технологии, радиочестотни процедури с контрол на температурата и HIFU само „в козметичен режим“. В Регламент (ЕС) 2017/745 (MDR) няма разграничение „медицински/ козметичен режим“. HIFU е изрично включен в Приложение XVI като високорискова технология, дори при „по-ниски параметри“. Тези технологии въздействат в дълбочина върху тъканите и създават термичен или биостимулиращ ефект с по-висок риск. Поради това тяхното приложение е предмет на медицински надзор и се регулира от националното законодателство,

				извън обхвата на настоящата наредба.
		3. Необходимо е също така да се предвиди механизъм за приравняване наспециалистите с дългогодишен опит, които практикуват от години, но са завършили по стари учебни програми. Тези професионалисти трябва да имат възможност за валидиране и признаване на компетентности, без да бъдат третирани като начинаещи. Препоръчвам новият ДОС да включи и принципа на непрекъснато професионално развитие (CPD) – системно надграждане на знанията и уменията чрез допълнителни обучения и сертификации, което е задължителен стандарт в ЕС. Заключение: Новият ДОС трябва да гарантира логична последователност на обученията, равен достъп до IV степен, ясно разграничение между козметични и медицински технологии и защита на специалистите с дългогодишен опит. Само така професията ще остане етична, безопасна и на европейско ниво.	Не се приема	Предложеното приравняване на професионална квалификация не е в обхвата на тази наредба. Механизмите за признаване на опит, валидиране на компетентности и продължаващо професионално обучение са изчерпателно уредени в Закона за професионалното образование и обучение и не подлежат на допълнително регламентиране в ДОС.